

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
ภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน
(Attitude of the People in the Three Southernmost Provinces
towards the Application of the Sufficiency Economy
Philosophy for Life in the Context of the Present
Socio-Economic Situation)

โดย

ชมพูนุท ศรีพงษ์

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
ภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

(Attitude of the People in the Three Southernmost
Provinces towards the Application of the Sufficiency
Economy Philosophy for Life in the Context of the Present
Socio-Economic Situation)

โดย

ชมพูนุท ศรีพงษ์

Ph.D. (Business Administration)

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.เวทิน นพนิตย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญภิรมย์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิษณุวัช มั่นเศรษฐวิทย์ ที่ให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัยและจัดทำเครื่องมือวิจัยแก่ผู้วิจัย ทั้งนี้งานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยนี้ขอมอบเป็นกตัญญูแด่บิดาคุณบิดามารดาและผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชมพูนุท ศรีพงษ์

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

31 กรกฎาคม 2555

หัวข้อวิจัย :ทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ชื่อผู้วิจัย : ชมพูนุท ศรีพงษ์

คณะ : วิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัย : ราชภัฏยะลา

ปีการศึกษา : 2555

บทคัดย่อ

ความรู้ความเข้าใจและการมีทัศนคติที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญที่ต่อประชาชนในการดำรงชีพได้อย่างยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงวิจัยเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวมทั้งหาความเกี่ยวข้องของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน และมีความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน กับทัศนคติในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยสอบถามประชาชนจำนวน 400 คน ซึ่งเป็นประชาชนจากจังหวัดปัตตานี 138 คน จังหวัดยะลา 105 คน และจังหวัดนราธิวาส 157 คน เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมระดับมาก รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.34 ± 0.63 แต่ทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แปรตามอาชีพ และความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($p < 0.05$) ดังนั้นการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจและพิจารณาถึงอาชีพของบุคคลด้วย

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะคนดี สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Research Title : Attitude of the People in the Three Southernmost Provinces towards the Application of the Sufficiency Economy Philosophy for Life in the Context of the Present Socio- Economic Situation

Name : Chompunuch SripHong

Faculty : Management Sciences

University : Yala Rajabhat University

Year : 2012

ABSTRACT

The knowledge, understanding and attitude of people toward the application of the sufficiency economy philosophy for life are important factors for sustainable living in the present socio-economic situation. Thus, the first objective of this present work was to explore the knowledge, understanding and attitude of the people in the three southernmost provinces towards the application of the sufficiency economy philosophy for life in the context of the present socio-economic situation. The second objective was to find the relationship between the attitude towards the application of the sufficiency economy philosophy and the respondents' demographic differences, and between their attitude and knowledge/understanding of the sufficiency economy levels. The participants in this study were 400 people, of which 138 are from Patani, 105 from Yala, and 157 from Narathiwat. The results of this research showed that the understanding of the sufficiency economy level was at a high level. A statistical analysis showed that the attitude towards the application of the sufficiency economy philosophy was at an average of 4.34 ± 0.63 , which is considered good. The study also revealed that the attitude towards the application of this philosophy varied with occupation and the understanding of the sufficiency economy levels ($p < 0.05$). Policies to enhance a good attitude of the people in the three southernmost provinces towards the application of the sufficiency economy philosophy, should take into primary consideration occupations as well as the understanding of the sufficiency economy.

Key Words: sufficiency economy philosophy, attitude, three southernmost provinces

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
ปรัชญาเศรษฐกิจเพียงพอ.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติ	19
บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
กรอบแนวคิด	33
สมมติฐานการวิจัย.....	34
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	34
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	36
การกำหนดประชากรและตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	39

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	43
ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน.....	45
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	
ส่วนที่ 3 ทักษะคิดของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญา.....	49
เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน	
ส่วนที่ 4 การทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัด.....	52
ชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน	
ส่วนที่ 5 การทดสอบความแตกต่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ.....	58
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	73
ตัวอย่างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์.....	74
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	82
ประวัติผู้วิจัย.....	83

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	11
ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	33

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์.....	43
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ	
ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์.....	45
จำแนกตามคำตอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ	
ตารางที่ 4.3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์จำแนกตามคะแนน.....	48
คิดเป็นร้อยละ	
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ.....	49
พอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน	
ตารางที่ 4.5 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญา.....	52
เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง	
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย.....	53
ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบท สภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน	
ตารางที่ 4.7 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญา.....	54
เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย.....	56
ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพ สังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน	
ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ.....	57
ดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยภาพรวมของกลุ่ม ตัวอย่างเป็นรายคู่ตามอาชีพ	
ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญา.....	58
เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเชื่อมโยงระหว่างกันทั้งในระดับบุคคล ชุมชน องค์กร และประเทศ เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วทั่วทั้งโลก หรือที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้เพราะด้วยพลังแห่งการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่อย่างไรก็ตามความเป็นโลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบทั้งในทางบวกและลบต่อภาพรวมของประเทศต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังเช่นประเทศไทยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้วิถีชีวิตไทยเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมจากนานาชาติที่มีความหลากหลายมากขึ้น สังคมเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงสู่สังคมอุตสาหกรรม และเติบโตสู่ความเป็นเมืองเร็วขึ้นเช่นเดียวกับกระแสโลก ประกอบกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่พึ่งพิงกับต่างประเทศเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจโลกที่มีขึ้นบ่อยครั้ง ประเทศไทยจึงมีสภาพเศรษฐกิจที่อ่อนแอ เกิดปัญหาการว่างงานซึ่งนำไปสู่ปัญหาด้านสังคม ทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนตกต่ำลง สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยยังขาดความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และยังขาดภูมิคุ้มกันที่ดีที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

จากสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ ทำให้การวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของรัฐบาลในระยะหลัง ตั้งแต่ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 จึงมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และให้ความสำคัญกับการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้มีความสมดุลอย่างยั่งยืน และมีความเข้มแข็งยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทยตั้งแต่ช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2554 พบว่ายังประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ และรายได้ของแรงงานโดยแท้จริงลดลงเนื่องจากเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มสูงขึ้น นอกจากนี้พฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคนไทยมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังหลายด้าน คือ การเพิ่มขึ้นของมูลค่าหนี้สินครัวเรือน แนวโน้มที่ลดลงของคุณภาพชีวิต

โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในสังคมเมือง คำนึงการแข่งขันเพื่อสร้างความร่ำรวยอย่างเกินความจำเป็น ปัญหาช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนระบบทุนนิยมที่ยังคงมุ่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังผลให้ระบบนิเวศน์ของชุมชนสูญเสียความสมดุลและเกิดภัยธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าคนไทยลุ่มหลงอบายมุขในรูปแบบต่าง ๆ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้และการพัฒนาตนเองยังมีน้อยเมื่อเทียบกับการใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น (สายงานพัฒนาสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ดังนั้นทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) จึงมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งในด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นกับประชาชนตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลและความสมานฉันท์ในทุกภาคส่วน รวมทั้งยังค้ำหนุนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นปรัชญานำทางเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนอย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเพื่อเป็นแนวทางการดำรงชีวิต และแนวทางการพัฒนาประเทศแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 และพระราชทานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดตั้งแต่ก่อนที่ประเทศไทยประสบกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อกลางปี พ.ศ. 2540 (อภิชัย พันธเสน, 2552; ภูมิปัญญาตกกระแหส, 2551) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือหลักคิดและหลักการใช้ชีวิตที่สอนให้พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภสามารถอุ้มชูตนเองได้ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551; เสรี พงศ์พิศ, 2552; สุเมธ ตันติเวชกุล, 2555) และเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกชน ระดับครอบครัว ระดับชุมชน รวมทั้งเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาและบริหารประเทศในระดับรัฐโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ นอกเหนือจากนี้ในระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติยังได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อการพัฒนาในหลายภูมิภาคทั่วโลก (ปราโมทย์ ไม้กลัด, 2555) ทั้งนี้ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ รวมทั้งต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการที่เกี่ยวข้องมาใช้ ประกอบกับมีจิตสำนึกในคุณธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต (ประเวศ วะสี, 2550; สมพร เทพสิทธิ, 2550; อภิชัย พันธเสน, 2552) อย่างไรก็ดีการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

จะสัมฤทธิ์ผลอย่างมั่นคงและยั่งยืนก็ต่อเมื่อนำไปประยุกต์ใช้จริงในการดำเนินชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี (คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2554; มีบุญ, 2554; สุเมธ ดันติเวชกุล, 2555)

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ต้องเผชิญกับสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทวีความรุนแรงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เนื่องจากการผลิตต่างๆ มีแนวโน้มลดลงผู้ประกอบการหลายรายขาดความมั่นใจในการลงทุนและเลิกกิจการ ยังผลให้เกิดปัญหาการว่างงานซ้ำเติมปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งปัญหาสังคมอื่นๆ ประกอบกับแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2552 – 2555 ได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและแนวปฏิบัติในการมุ่งมั่นแก้ไขปัญหาความไม่สงบและเร่งรัดพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา โดยให้ประชาชนในพื้นที่ถือศูนย์กลางของการพัฒนาและบูรณาการกับปัจจัยในด้านอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

จากการสำรวจข้อมูลประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส พบว่ายังไม่มีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในองค์ประกอบ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ร่วมกัน รวมทั้งเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ตลอดจนยังไม่ได้ศึกษาทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีภายใต้บริบทของสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่คาดว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้และมีทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับที่แตกต่างกัน อีกทั้งปัจจัยที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ของประชาชนคือ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ชัดเจนจึงสำรวจความรู้และทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งหาความเกี่ยวข้องระหว่างทัศนคติในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ไปประยุกต์ใช้กับปัจจัยความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปสู่ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่จะเป็นองค์ความรู้ทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักปรัชญานี้ไปประยุกต์ใช้จริงทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยจะก่อให้เกิดพลังแห่งวิถีความพอเพียงของประชาชนที่จะนำมาซึ่งความสุขในการดำเนินชีวิต ความเข้มแข็ง ความยั่งยืนทางสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ที่มีต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ที่มีความแตกต่างในด้านปัจจัยส่วนบุคคลและด้านระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ยึดตามเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประการ คือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต รวมทั้งศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน 5 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากร คือ ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสิ้น 1,879,801 คน แบ่งเป็นประชาชนในแต่ละจังหวัด ดังนี้ จังหวัดปัตตานีมีประชาชน 655,259 คน ในจำนวนนี้เป็นประชาชนเพศชาย 323,573 คน และเพศหญิง 331,686 คน จังหวัดยะลามีประชาชน 487,380 คน ในจำนวนนี้เป็นประชาชนเพศชาย 241,769 คน และเพศหญิง 245,611 คน จังหวัดนราธิวาสมีประชาชน 737,162 คน ในจำนวนนี้เป็นประชาชนเพศชาย 364,898 คน และเพศหญิง 372,264 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553)

2.2 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม จากการคำนวณโดยสูตรยามานะ (Yamane, 1973) $n = (N / 1 + Ne^2)$ เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง N แทน ขนาดของกลุ่มประชากร และ e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน กำหนดเท่ากับ 0.05 ดังนั้นต้องสุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มอย่างมีสัดส่วนโดยใช้เกณฑ์จังหวัดเป็นเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม จากนั้นในแต่ละจังหวัดใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วนโดยใช้เกณฑ์เพศเป็นเกณฑ์การแบ่งชั้นภูมิ ดังนั้นต้องสุ่มตัวอย่างจากจังหวัดปัตตานี 138 คน แบ่งเป็นเพศชาย 68 คน และเพศหญิง 70 คน จากจังหวัดยะลา 105 คน แบ่งเป็นเพศชาย 52 คน และเพศหญิง 53 คน และจากจังหวัดนราธิวาส 157 คน แบ่งเป็นเพศชาย 78 คน และเพศหญิง 79 คน ทั้งนี้เลือกสุ่มเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีงานทำเนื่องจากมีรายได้ และสามารถวางแผนการใช้จ่ายจากรายได้ที่ตนมี รวมทั้งวางแผนการใช้ชีวิตด้วยตนเอง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

3.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่และถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำผลวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับ
2. ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่การวิจัยต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน มีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติ
3. ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยจากประสบการณ์อันยาวนานในงานพัฒนาของพระองค์ ในการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ชาติ จนถึงระดับรัฐ เพื่อบริหารจัดการให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ด้วยการเดินสายกลาง คือยึดถือความพอประมาณเป็นสำคัญ เน้นความสมดุลระหว่างรายรับกับรายจ่าย และความสมดุลระหว่างระบบเศรษฐกิจไทยกับระบบอื่น ไม่มุ่งการบริโภคสูงสุด ไม่หมกมุ่นกับการบริโภค และการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น โดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ปรากฏความหมายเป็นเชิงนัยเป็นครั้งแรกในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2517 ที่พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนา บนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติ

ประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต อย่างในช่วงที่ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 นับเป็นบทเรียนที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงผลจากการพัฒนาที่ไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมกับศักยภาพของประเทศ ทั้งพินิจความรู้ เงินลงทุน จากภายนอกประเทศเป็นหลัก โดยไม่ได้สร้างความมั่นคงและเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีภายในประเทศ ให้สามารถพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยภายในและนอกจนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549)

จากพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ไว้ ทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่นๆ มาร่วมประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำเป็นบทความปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความกราบบังคลทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ความครั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อให้เหล่าราษฎรใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ (มีบุญ, 2550) พระองค์ยังทรงชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติอย่างพอเพียงให้กับประชาชนในทุกระดับชั้น ทั้งในระดับปัจเจกชน ระดับครอบครัว ระดับชุมชน รวมทั้งเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาและการบริหารประเทศในระดับรัฐ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ (เสรี พงศ์พิศ, 2552) นอกเหนือจากนี้ในระดับนานาชาติ องค์การสหประชาชาติยังได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อการพัฒนาในหลายภูมิภาคทั่วโลก และจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานด้านการพัฒนาได้อย่างเห็นผล ทางสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งองค์การสหประชาชาติจึงได้ถวายรางวัลความสำเร็จด้านการพัฒนามนุษย์ (ปราโมทย์ ไม่กล้าด, 2555)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือหลักคิดและหลักการใช้ชีวิตที่สอนให้พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภ พึ่งตนเองได้ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2555) ดังนั้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหลักในการดำรงชีวิตให้มีความสุข ความสุขที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจผนวกกับคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เพียงการประหยัด แต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างชาญฉลาด และสามารถอยู่ได้ แม้ในสภาพที่มีการแข่งขันและการไหลบ่าของกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งสามารถดำรงตนเพื่อนำสู่ความสมดุล มั่นคงและยั่งยืนของชีวิต (มีบุญ, 2550) เศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ความ

พอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งไม่ได้มีข้อห้ามความร่ำรวย ความเจริญก้าวหน้าแต่อย่างใด ในทางกลับกันผู้ที่ปฏิบัติตาม จะทำให้มีความรอบคอบและมั่นคงในแนวทางการดำรงชีวิต รวมทั้งการประกอบอาชีพการงาน ซึ่งจะส่งผลให้มีความร่ำรวย และเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป (สำนักข่าวเจ้าพระยา, 2552) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง (Relative Self - Sufficiency) อยู่ได้□ใด□โดยไม่เดือดร้อน ทั้งนี้ต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเอง□ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่□จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจ□รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว ผู้□ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย□อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับ (สุเมธ ดันติเวชกุล, 2549)

การดำรงอยู่และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เดินสายกลาง คือยึดถือความพอประมาณเป็นสำคัญ อาจขยายความได้ว่าเป็นการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียง กับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเองโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักการนำทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขความสบาย และพอเพียงกับตนเอง นอกจากนี้ยังหมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ (จิตรดาภา, 2549)

องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

1. ความพอประมาณ เป็นความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป พึ่งพาตนเองได้ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีชีวิตอย่างเรียบง่าย
2. ความมีเหตุผล คือการประเมินเหตุผลของการกระทำใด ๆ และเข้าใจถึงผลที่จะเกิดตามมาอย่างถ่องแท้ทั้งผลที่จะเกิดกับตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความมีเหตุผลจึงต้องรวมถึงการสะสมความรู้และประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์ตนเอง มีความเมตตาและเห็นใจผู้อื่น
3. ความจำเป็นในการมีภูมิคุ้มกัน คือ ความสามารถในการปรับตัวให้อยู่ได้จากการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก รวมถึงความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ที่ยื่นนอกเหนือการควบคุม และไม่สามารถคาดเดาได้ล่วงหน้า

นอกจากองค์ประกอบทั้งสามส่วนแล้วยังต้องประกอบด้วยอีก 2 เงื่อนไขเพื่อช่วยให้การบริหารจัดการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน นั่นคือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องมีความรู้คู่คุณธรรม กล่าวคือ ความรู้ เกิดจากการรวบรวมสะสมข้อมูล ความสามารถเข้าใจข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ใช้อย่างรู้ด้วย ความรอบคอบระมัดระวัง และคุณธรรม หมายถึงความดี พฤติกรรมที่ประกอบไปด้วยจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อตรง ความเพียรพยายาม พร้อมทำงานหนัก และไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550; มัทนา อินไชย, 2550)

หลักพิจารณาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (2549) สรุปหลักพิจารณาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ประการ ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

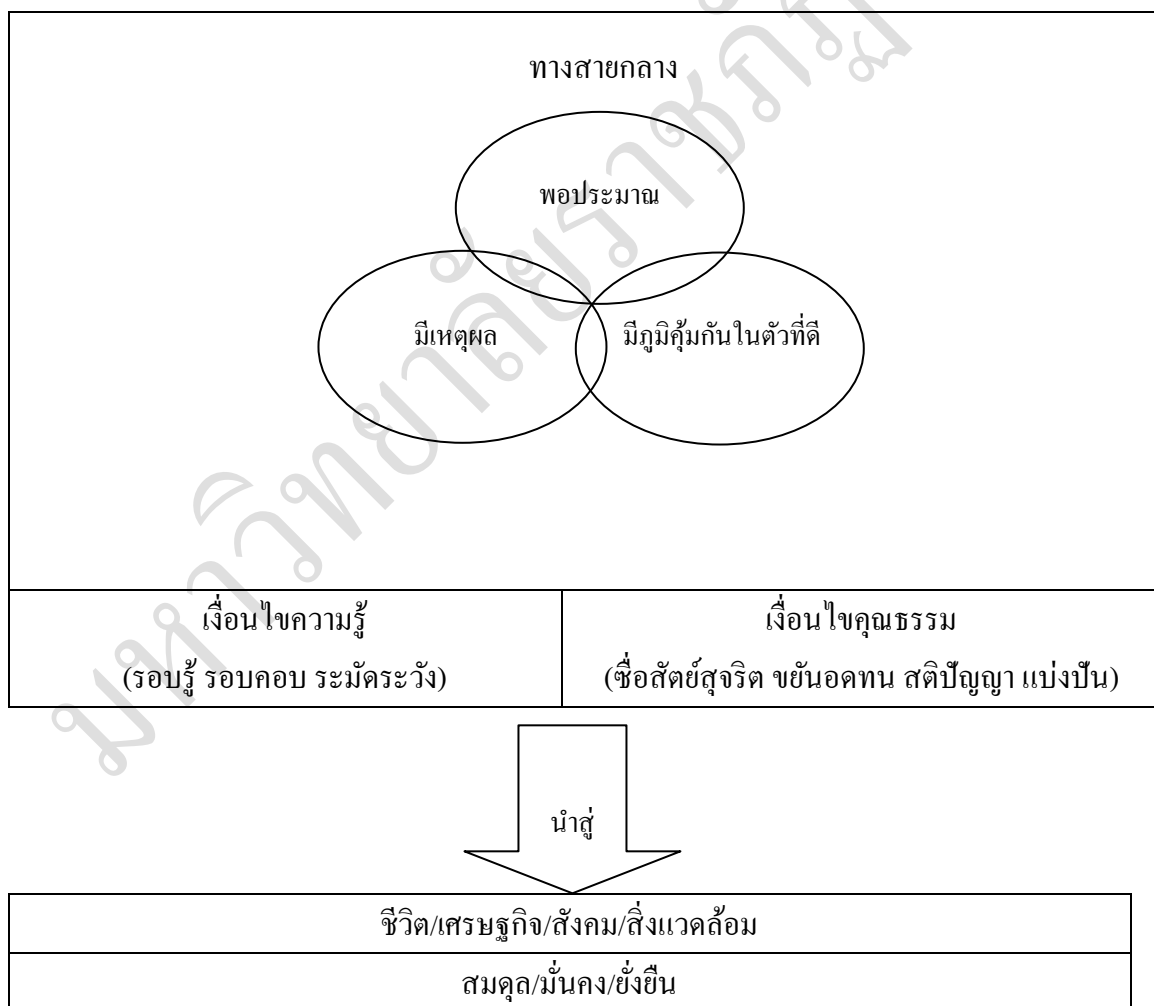
หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัย ทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และ

ความระมัดระวังในชั้นปฏิบัติที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5.แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ภาพที่ 2.1 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : สำนักข่าวเจ้าพระยา (2552)

โดยสรุปความพอเพียงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบคอบที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549)

นอกจากนี้ยังกล่าวได้อีกว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดพอเพียงเพราะฉะนั้น การขับเคลื่อนจึงเน้นที่การทำให้เกิดการปฏิบัติทั้งกาย วาจา ใจ ที่อยู่บนหลักความพอเพียง บางคนยังเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องปลูกพืชผัก หรือการทำเกษตรผสมผสาน นี่ก็มีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก จากการทำการสำรวจความรู้ ความเข้าใจของสวนดุสิตโพลล์ในปี 2548 พบว่ามีคนเข้าใจผิดในลักษณะนี้น้อยลง โดยคนไทยประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ รู้จักเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนมากเริ่มเข้าใจแล้วว่า ไม่ใช่เรื่องการแบ่งพื้นดิน 30 : 30 : 30 : 10 ไม่ใช่เรื่องการปลูกพืช ผักสวนครัว และไม่ใช่เรื่องที่ใช้ได้เฉพาะภาคเกษตรหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจรากหญ้าเท่านั้น แต่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป ส่วนการตีความและนำไปประยุกต์ใช้นั้น มีแนวคิดที่หลากหลาย (สุวัฒน์ เทศสนัน, 2555)

ปรียานุช พินุลสราวุธ (2549) ได้สรุปนัยสำคัญของแนวคิดระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงดังนี้

1. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดถือหลักการที่ว่า ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอ กับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา ผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาดก็จะเป็นกำไรของ

เกษตรกร ในสภาพการณ์เช่นนี้เกษตรกรจะกลายสถานะเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้กระทำต่อตลาด แทนที่ตลาดจะเป็นตัวกระทำ หรือเป็นตัวกำหนดเกษตรกรดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และหลักใหญ่สำคัญ คือ การลดค่าใช้จ่าย โดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในที่ดินของตนเอง เช่น ข้าว น้ำ ปลา ไข่ ไม้ผล พืชผัก ฯลฯ

2. เศรษฐกิจแบบพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งนี้กลุ่มชาวบ้านหรือองค์กรชาวบ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขาย และการท่องเที่ยวระดับชุมชน ฯลฯ เมื่อองค์กรชาวบ้านเหล่านี้ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็ง และมีเครือข่ายที่กว้างขวางมากขึ้นแล้ว เกษตรกรทั้งหมดในชุมชนก็จะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็จะสามารถเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่าเศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อม ๆ กับสภาพการณ์ด้านการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

3. เศรษฐกิจแบบพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจึงมิได้หมายถึงรายได้แต่เพียงมิติเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์ในมิติอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไป

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง โดยพื้นฐานแล้วการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงก็คือการพึ่งตนเองเป็นหลัก หมายถึง การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมดุลสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ โดยประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ดังนี้ (ปรียานุช พิบูลสราฐ, 2549)

1. ด้านเศรษฐกิจ ต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ ยึดหลักพออยู่ พอกินพอใช้ โดยเลิกทิศทางเดิมที่นักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป การเผื่อทางเลือกสำรอง

2. ด้านจิตใจ ฝึกคนให้มีจิตใจเข้มแข็ง ทำคนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

3. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความรักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน มีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรง มีอิสระร่วมกัน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บุคคลต้องรู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด รอบคอบในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืนพร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

5. ด้านเทคโนโลยี ต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพราะเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดีประกอบกับการเลือกใช้เทคโนโลยีต้องสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

จะเห็นว่าแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่ให้ประชาชนดำเนินตามวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ์ สานติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับ และใจตนเป็นที่สำคัญ ซึ่งก็คือ วิถีชีวิตไทย ที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ในหลักของการพึ่งพาตนเองทั้ง 5 ประการ ดังกล่าวข้างต้น หากได้พัฒนาคนในชาติให้สามารถพึ่งพาตนเอง อยู่บนพื้นฐานของความพอกินพอใช้ได้แล้ว จึงค่อยเสริมสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจตามลำดับ เพื่อจะได้เกิดสมดุลทางด้านต่าง ๆ หรือเป็นการดำเนินการไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง โดยสร้างความพร้อมทางด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ที่ไม่ใช่เป็นการก้าวกระโดด ที่ต้องใช้ปัจจัยภายนอกต่าง ๆ มาเป็นตัวกระตุ้น เพียงเพื่อให้เกิดความทันกันในช่วงขณะหนึ่ง ซึ่งในที่สุดประชาชนไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการและการแข่งขันดังกล่าวได้ ก็จะเกิดปัญหาตามมา ดังที่ประเทศไทยได้ประสบปัญหาเศรษฐกิจ เมื่อปี 2540 ดังนั้นการพัฒนาประเทศ มิได้มีแบบอย่างตายตัวตามตำรา หากแต่ต้องเป็นไปตามสภาพภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา วัฒนธรรมชุมชน ที่มีความหลากหลาย ในขณะเดียวกันเราก็ต้องเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ควบคู่ไปกับการพยายามหาแนวทางหรือวิธีการที่จะดำรงชีวิตตามหลักการพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินไปได้อย่างสมดุลและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมใน

ยุคโลกาภิวัตน์ โดยอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวสร้างภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบที่ชุมชนอาจจะได้รับ ไม่ให้กระแสเหล่านั้นมาทำลายเอกลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนจนต้องล่มสลายไป

การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจมาใช้ในการดำเนินชีวิตควรเริ่มต้นในระดับบุคคล และจึงขยายวงกว้างไปยังระดับต่างๆ ที่ใหญ่ขึ้น เช่นในระดับครอบครัว ชุมชน และ ประเทศชาติ ดังที่ สุเมธ ตันติเวชกุล (2555) สรุปการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยสามารถกระทำได้ด้วยหลักการดังต่อไปนี้

1. ยึดความประหยัด คัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง”
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ”
3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้าขาย และประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดเบียนจากผู้อื่น”
4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากโดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงอันเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งให้ความชัดเจนว่า “การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตนเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง”
5. ปฏิบัติตนในทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงเพราะมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลดละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้่องงามสมบูรณ์”

หลักคิดและแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่าง ๆ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2554) ได้กำหนดหลักคิดและแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคล/ครอบครัว

เริ่มต้นจากการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้ วิชาการและทักษะต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรม จนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศน์วิทยาอย่างสมดุล เพื่อจะได้มีความเกรงกลัวและละอายต่อการประพฤติดมขอบ ไม่ตระหนี่ เป็นผู้ให้ เกื้อกูล แบ่งปัน มีสติยังคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ ก่อนที่จะตัดสินใจ หรือกระทำการใดๆ จนกระทั่งเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิต โดยสามารถคิดและกระทำบนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล พอเหมาะ พอประมาณกับสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคล ในแต่ละสถานการณ์ แล้วเพียรฝึกปฏิบัติเช่นนี้ จนตนสามารถทำตนให้เป็นพึ่งของตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ในที่สุด

2. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน

ชุมชนพอเพียง ประกอบด้วย บุคคล/ครอบครัวต่างๆ ที่มีความพอเพียงแล้ว ก็มีความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต จนสามารถพึ่งตนเองได้ บุคคลเหล่านี้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสถานภาพ ภูมิสังคมของแต่ละชุมชน โดยพยายามใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านการร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลายสถานภาพ ในสิ่งที่จะสร้างประโยชน์สุขของคนส่วนรวม และความก้าวหน้าของชุมชน อย่างมีเหตุผล โดยอาศัยสติ ปัญญา ความสามารถของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต อดกลั้นต่อการกระทบกระทั่ง ขยันหมั่นเพียร และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปันกันระหว่างสมาชิกชุมชน จนนำไปสู่ความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาของชุมชนที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จนกระทั่งสามารถพัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่างๆ

3. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นตอนที่ 1 เป็นแนวทางการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในระดับครอบครัว ที่สอดคล้องสมดุลกับระบบนิเวศวิทยา เพื่อให้พออยู่ พอกิน สมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัด และเลี้ยงตนเองและครอบครัว ได้

ขั้นตอนที่ 2 การรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ ร่วมมือกันในการผลิต จัดการตลาด และพัฒนาสวัสดิการของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เป็นการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น และเตรียมความพร้อมก่อนก้าวสู่โลกภายนอก

ขั้นตอนที่ 3 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดหาทุน วิชาการ ความรู้ เทคโนโลยี จากธุรกิจเอกชน เช่น ธนาคาร บริษัท ห้างร้าน เอกชน ตลอดจน หน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิต่างๆ มาช่วยในการลงทุน และพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยสรุป แนวพระราชดำริส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ และมีการรวมกลุ่มกัน และเชื่อมโยงเครือข่ายในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปอย่างสมดุลกับสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา และทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีอยู่อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียรเอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญา ในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต

4. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับนักธุรกิจ

นักธุรกิจพอเพียง จะคำนึงถึงความมั่นคงและยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจ มากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ระยะสั้น ฉะนั้นจึงต้องมีความรอบรู้ในธุรกิจที่ตนดำเนินการอยู่ และศึกษาข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความรอบคอบในการตัดสินใจในแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันข้อบกพร่องเสียหายต่างๆ ไม่ให้เกิดขึ้น และต้องมีคุณธรรม คือมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ ไม่ผลิตหรือค้าขายสินค้าที่ก่อโทษ หรือสร้างปัญหาให้กับคนในสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ในการพัฒนาธุรกิจไม่ให้ความบกพร่อง และก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การปรับปรุงสินค้าและคุณภาพให้ทันกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และในขณะเดียวกัน ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม และระบบนิเวศวิทยา ในทุกขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจ โดยการรักษาสมดุล ในการแบ่งปันผลประโยชน์ของธุรกิจในระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ อย่างสมเหตุสมผล ตั้งแต่ผู้บริโภค พนักงาน บริษัทคู่ค้า ผู้ถือหุ้น และสังคมวงกว้าง

5. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ

มีแผนการบริหารจัดการประเทศ ที่ส่งเสริมให้บุคคล/ชุมชนต่างๆ มีวิถีปฏิบัติ มีความร่วมมือ และการพัฒนาในสาขาต่างๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างรอบคอบ เป็นขั้นตอน เริ่มจากการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง โดยส่งเสริม

ให้ประชาชนส่วนใหญ่ สามารถอยู่อย่างพอมิพอกิน และพึ่งตนเองได้ ด้วยมีความรู้และทักษะที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญา ในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต พร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ระหว่างกลุ่มคนต่างๆ จากหลากหลายภูมิสังคม หลากหลายอาชีพ หลากหลายความคิด ประสบการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจ และรู้ความเป็นจริง ระหว่างกันของคนในประเทศ จนนำไปสู่ความ สามัคคี และจิตสำนึกที่จะร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไป อย่างสอดคล้องสมดุล กับสถานภาพความเป็นจริงของคนในประเทศ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนเป็นลำดับ ๆ ต่อไป

อย่างไรก็ตามทุกคนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติใน การดำเนินชีวิตได้ ดังตัวอย่างการประยุกต์ใช้ข้างต้น ทั้งนี้ต้องเกิดจากข้างใน คือการเกิดจิต มีความ ศรัทธา เชื่อมั่น เห็นคุณค่า และนำไปปฏิบัติด้วยตนเองแล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน องค์กร สังคม และประเทศชาติต่อไป (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2554)

จุดแข็งจุดอ่อนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนะแนวทางการพัฒนา ดังนั้นจุดแข็งจุดอ่อนเป็นผล จากความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ดังที่ ชนากร สังเขป (2555) อธิบายไว้ กล่าวคือ

1. จุดแข็ง การดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนเป็นรากฐานของสังคม เมื่อชุมชนเข้มแข็ง สังคมก็ เข้มแข็ง

1.2 ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของสังคม เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาเพื่อแก้ปัญหา ความยากจนและการเอาเปรียบทางสังคม คือแนวทางพอประมาณ หรือ พอเพียง คือ พออยู่ พอกิน พอใช้ รวมทั้งมีเหตุผล คือ ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ และมีภูมิคุ้มกัน คือ ไม่ยึดติดวัตถุ มีความรู้ มีปัญญา มี ความขยัน อดทนในการประกอบอาชีพ ถ้าทำได้ก็จะหายจน ไม่เอาเปรียบกัน ย่อมทำให้ช่องว่างและ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมลดลง

1.3 สังคมไทยพึ่งตนเองได้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาการพึ่งตนเองเป็น หลัก สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมซึ่งพึ่งตนเองได้ในเรื่องสารอาหาร อาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการดำรงชีวิต มนุษย์ก็อยู่รอดได้ สังคมก็อยู่รอดได้ อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ใช้ได้ กับทุกสังคม

1.4 การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกับการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา คือ หลักสายกลางซึ่งช่วยลดความดิ้นรนดิ้นทำให้จิตใจสงบสุขและเป็นผลดีต่อสุขภาพกาย บุคคลที่มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี ชีวิตก็เป็นสุข สุขกายและสุขใจ เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา คนมีความสุขก็ทำให้สังคมสงบสุข สังคมสงบสุขก็เป็นสังคมน่าอยู่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาที่พึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติสำหรับทุกคน

2. จุดอ่อน เป็นเรื่องความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติ เพราะ ความไม่รู้ ไม่เข้าใจของประชาชน ประกอบกับการปฏิบัติที่ยากเนื่องจากต้องบังคับจิตใจ ไม่ให้โลภ หลง ไปกับกระแสโลก และสังคมทุนนิยมที่ฝังรากลึก จนเกิดเป็นทัศนคติว่าสังคมที่ทันสมัย คือ สังคมที่เจริญเพียบพร้อมด้วยวัตถุและเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำรัสไว้นานแล้ว ตั้งแต่ปรากฏความหมายเป็นเชิงนโยบายครั้งแรกในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ ในปี พ.ศ. 2517 แต่เพิ่งจะเริ่มเห็นคุณค่า ทำความเข้าใจ และนำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติภายหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เมื่อพ.ศ. 2540 คงเป็นเพราะไม่เข้าใจและยากปฏิบัติตนเอง

จากการที่ความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชน ยังเป็นจุดอ่อนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้ ความเข้าใจ ยังนำไปสู่ทัศนคติและการปฏิบัติ งานวิจัยนี้จึงศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์ประกอบ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความจำเป็นในการมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม รวมถึงทัศนคติของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ

ความรู้

ความรู้ (Knowledge) เป็นคำที่มีความหมายกว้างและเป็นนามธรรม ทั้งนี้หมายถึงสารสนเทศที่มีคุณค่า ซึ่งได้นำประสบการณ์ วิจรรณญาณ ความคิด ค่านิยม และปัญญาของมนุษย์มาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้สนับสนุนการทำงานหรือใช้ในการแก้ปัญหา (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2552)

Bloom (1956) นักจิตวิทยาการศึกษาชาวอเมริกัน ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ว่า เป็นการจำสิ่งต่างๆ หรือระลึกถึงสิ่งที่เรียนมาในอดีต หรือเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเคยประสบมา

Davenport (1999) ให้คำจำกัดความของความรู้ คือ การประสมประสานประสบการณ์
 ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท และความรู้แจ้ง และนำเอาประสบการณ์กับ
 สารสนเทศใหม่ ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน เกิดขึ้นและถูกนำไปประยุกต์ในใจของคนรู้

ความรู้จัดแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ ความรู้แบบชัดแจ้ง (Tacit Knowledge) เป็นความรู้
 ที่ยากอธิบายเป็นคำพูด มีรากฐานมาจากการกระทำและประสบการณ์ เป็นความเชื่อ ทักษะ และมี
 ลักษณะเป็นอัตวิสัยต้องการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ เป็นเรื่องส่วนบุคคลและมีบริบทเฉพาะ
 ความรู้อีกรูปแบบคือ ความรู้แบบชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่รวบรวมได้ง่าย สามารถ
 จัดระบบและถ่ายโอนได้มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย ความสัมพันธ์ของความรู้ทั้งสองประเภทนี้เป็นสิ่งที่
 แยกจากกันไม่ได้ ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน เนื่องจากความรู้แบบไม่ชัดแจ้งเป็นส่วนประกอบของความรู้
 ทั้งหมด และสามารถแปลงให้เป็นความรู้แบบชัดแจ้งโดยการสื่อสารด้วยคำพูด นอกจากนี้ความรู้ทั้ง 2
 รูปแบบ ซึ่ง รวมเป็นความรู้ทั้งหมดนั้น แบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภท คือ ความรู้แบบพรรณนา
 (Descriptive Knowledge) คือการบรรยายลักษณะของวัตถุ ความคิดในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ซึ่งอาจ
 เป็นการบรรยายสิ่งที่เป็นอยู่จริง หรือคาดการณ์ก็ได้ อย่างไรก็ตามความรู้เชิงพรรณนาเหมือนกับข้อมูล
 หรือสารสนเทศ ไม่ได้ช่วยทำให้เกิดความรู้ใหม่ ดังนั้นนักวิชาการบางกลุ่ม ไม่จัดว่าความรู้แบบ
 พรรณนาเป็นความรู้ ประเภทที่สองคือ ความรู้แบบกระบวนการ (Procedural Knowledge) คือความรู้
 เกี่ยวกับการทำอะไรบางอย่างโดยอธิบายขั้นตอนว่าเกิดขึ้นอย่างไร ความรู้ประเภทที่สาม คือ ความรู้ใน
 การให้เหตุผล ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับการสรุปข้อมูลที่ถูกต้อง หรือการกระทำที่ควรทำในลักษณะของ
 ตรรกะและหลักเหตุผลเมื่อเผชิญกับสถานการณ์หนึ่ง ๆ (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2552)

มิติเวลาของความรู้ กล่าวคือ ความรู้ขึ้นอยู่กับกาลเวลา โดยคำศัพท์ที่ใช้บรรยายความรู้
 เกี่ยวกับเวลาได้แก่ ความทันเวลา อายุ ความสิ้นสุด และความไวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ความทันเวลา
 คือ ความสามารถในการใช้งานในปัจจุบันและศักยภาพในการใช้งานความรู้นั้น ๆ ส่วนอายุของความรู้
 แบ่งเป็น ความรู้ที่สร้างใหม่กับความรู้เก่า คุณค่าของความรู้อาจเลือนหายไปตามกาลเวลากลายเป็น
 ความรู้ที่ล้าสมัย หรือเป็นความรู้ที่สิ้นสุดไปแล้ว ส่วนความไวต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง อัตราการ
 เปลี่ยนแปลงของความรู้ กล่าวคือ ต้องทบทวนความรู้ใหม่บ่อยหรือไม่ เป็นความรู้ที่มีชีวิตสั้น หรืออยู่ได้
 คงทนถาวร (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2552)

หากพิจารณาในทางการศึกษาหรืออุดมมุ่งหมายทางการศึกษา พฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎี
 การเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และ

ด้านจิตใจ ทั้งนี้ความรู้ถือเป็นตัวแทนของผลการเรียนรู้ในระดับต่ำสุดของการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ และพัฒนาการทางทักษะด้านสติปัญญา หรือที่เรียกว่า พุทธิพิสัย (Cognitive) ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ขึ้น โดยการพัฒนาจะต้องเริ่มจากระดับขั้นต่ำไปหาขั้นสูงตามลำดับขั้นดังนี้ ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจความ (Comprehensive) การประยุกต์ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมิน (Evaluation) (Bloom, 1956) ทั้งนี้ในส่วนของความรู้ซึ่งผู้เรียนต้องเรียนรู้ แบ่งออกเป็นความรู้เฉพาะเจาะจงหรือความรู้ในเรื่องซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม สัญลักษณ์ต่าง ๆ ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริงหรือข้อมูลจำเพาะต่าง ๆ ความรู้ในเรื่องของ แนวทางและวิธีการในการรับมือกับสิ่งเฉพาะเจาะจงเหล่านั้น ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม ความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภทและหมวดหมู่ ความรู้เกี่ยวกับ เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินหรือตรวจสอบสรรพสิ่งต่าง ๆ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และความรู้ที่เป็นสากล และความเป็นนามธรรมในสาขาต่าง ๆ หรือที่เรียกว่าความรู้ความจำรวบยอด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ ทฤษฎีและโครงสร้าง ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาหรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ซึ่งเคยปรากฏจน สามารถสรุปได้ (สิริอร วิชาวุธ, 2554)

ความเข้าใจ

ความเข้าใจ (Understanding) คือ ความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถ ทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดง พฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยาย ความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Bloom, 1956)

ทั้งนี้จากความหมายของความเข้าใจ สามารถแยกองค์ประกอบของความเข้าใจดังนี้ องค์ประกอบแรกการแปลความ (Translation) เป็นความสามารถในการแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษา หนึ่ง เช่น การแปลความหมายของคำและข้อความ การแปลความหมายของภาพและสัญลักษณ์ การแปล บทประพันธ์ ฯลฯ องค์ประกอบที่สองคือ การตีความ (Interpretation) เป็นการสรุปความจากความรู้ เหตุการณ์ หรือสิ่งต่าง ๆ แล้วนำผลมาสรุปเป็นใจความสั้น ๆ อย่างได้ใจความ องค์ประกอบที่สาม การ

ขยายความ (Extrapolation) เป็นความสามารถในการเสริมแต่งหรือขยายความให้กว้างจากข้อมูลความรู้ที่มี ซึ่งทำโดยการขยายความด้วยการจินตนาการ การพยากรณ์ การสมมุติ และการอนุมาน หากพิจารณาในทางการศึกษาของการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ และพัฒนาการทางทักษะด้านเชาว์ปัญญา หรือที่เรียกว่า พุทธิพิสัย (Cognitive) โดยขั้นแรกคือขั้นความรู้ จากนั้นเมื่อบุคคลมีความรู้จะนำไปสู่ขั้นความเข้าใจ และจากขั้นความเข้าใจก็จะนำการเรียนรู้ของบุคคลไปสู่ขั้นการนำไปปรับใช้ ซึ่งเป็นความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอดในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิมไปประยุกต์ใช้ โดยนำความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น ขั้นต่อมาคือ ขั้นการวิเคราะห์ มีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาและมีความสัมพันธ์ออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง ต่อด้วยขั้นการสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนต่าง ๆ หรือส่วนย่อย เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน สุดท้ายคือขั้นการประเมินผล เป็นความสามารถในการตัดสินใจเพื่อวัตถุประสงค์บางประการตามเกณฑ์ที่กำหนดเกณฑ์ (พิชิต ฤทธิ์จำรูญ, 2551)

ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theories)

ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theories) เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่าความคิดมนุษย์ การรับรู้ การตีความ การเลือก การเก็บ และการใช้ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ มีผลต่อแรงจูงใจทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่ จะแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของมนุษย์ ตัวอย่างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อการจูงใจในการตอบคำถามของนักเรียน เช่น เมื่อครูถามคำถามหนึ่ง คำตอบอาจจะได้มาหลากหลาย เพราะนักเรียนแต่ละคนคิดต่างกัน บางคนตอบได้ บางคนตอบไม่ได้ แล้วแต่ความรู้ความสามารถที่นักเรียนมี สิ่งเหล่านี้เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ได้รับ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551)

Rotter (1954) อธิบายองค์ประกอบของทฤษฎีนี้ไว้ 3 ส่วน คือ แรงกระตุ้นพฤติกรรม ความคาดหวัง และการเสริมแรง ทั้งนี้แรงกระตุ้นพฤติกรรมขึ้นอยู่กับความคาดหวังของผลที่ได้รับและการเสริมแรง รางวัลหรือการลงโทษจึงมีความสำคัญและความหมายต่อบุคคล นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงการควบคุมแบบโลคัส (Locus of control) อธิบายว่า มนุษย์เติบโตขึ้นโดยมีความเชื่อว่า การกระทำของเขาเกิดจากการเสริมแรงจากสิ่งที่เขาเห็นว่ามันมีคุณค่ามากที่สุด สิ่งนี้เรียกว่า การควบคุมภายใน เช่น ความหมาย ความตั้งใจ ความรู้ที่มี ส่วนการควบคุมภายนอกเกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการเสริมแรงที่อยู่เหนือการควบคุมของบุคคลขึ้นอยู่กับจังหวะ โอกาส และโชคของบุคคล

การวัดความรู้ความเข้าใจ เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราว ☐ อเท็จจริง การวัดการระลึกประสบการณ์ ☐ เดิมที่บุคคลใด ☐ รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝน รวมถึงการตีความจากความรู้ที่มี การวัดความรู้ความเข้าใจจะต้องถามความรู้ ☐ ในเนื้อเรื่อง ☐ เป้าหมายการถามรายละเอียด ของเนื้อหา ☐ อเท็จจริง ☐ ใดๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย รวมทั้งถามความรู้ ☐ ในวิธีการดำเนินการ ☐ เป้าหมายการถามวิธีการปฏิบัติ ☐ ใดๆ ตามแบบแผน ขั้นตอนของการปฏิบัติงานทั้งหลาย และถามความรู้รอบคอบ ☐ เป้าหมายการถามความสามารถในการตีความและหา ☐ อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักคุณธรรม ☐ วม เพื่อรวบรวมและ ☐ นย ☐ ลงมา ☐ นหลัก หรือหัวใจของเนื้อหานั้น ทั้งนี้การวัดความรู้ความเข้าใจส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบ แบบอัตนัย ซึ่งแบบทดสอบนี้ ☐ เครื่องมือประเภทข้อเขียน เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้ผู้ตอบเขียนตอบตามความรู้และเข้าใจที่มีต่อข้อความถาม แบบทดสอบแบบถูก-ผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ แบบจับคู่ข้อความ คำเงื่อนไขต่าง ๆ หรือ ตัวเลข ที่มีความสัมพันธ์กันตามที่โจทย์กำหนด แบบทดสอบเติมคำ และแบบเลือกตอบ จากตัวเลือกที่ให้มาซึ่งมีตัวเลือกที่ถูก และตัวเลือกที่ลวงมา (พิชิต ฤทธิ์จำรูญ, 2551)

ในงานวิจัยนี้ ความรู้ หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหล่อหลอมจากประสบการณ์ วิจารณ์ญาณ ความคิด ค่านิยม และปัญญาของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมายและการสรุปความเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการวัดความรู้ความเข้าใจใช้แบบปรนัยในลักษณะตัวเลือกแบบถูกผิด

ทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitudes) หมายถึงความโน้มเอียงในทางบวกหรือลบที่บุคคลจะตอบสนองต่อเป้าหมายบุคคลหรือเหตุการณ์ ทัศนคติจะสะท้อนความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและอยู่รอบตัวเขา เช่น ตนเอง ครอบครัว งาน เพื่อนร่วมงาน เรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม ฯลฯ โดยที่บุคคลแสดงออกด้วยความตั้งใจหรือความเคยชิน ทัศนคติจึงมีลักษณะเป็นระดับความรู้สึกทางจิตวิทยาที่เรามีต่อสิ่งต่าง ๆ และจะเห็นได้จากปฏิกิริยาโต้ตอบว่าชอบหรือไม่ชอบ (ณัฐพันธุ์ เจริญนันท, 2551)

ทัศนคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะ

เกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่น และมีผลต่อความคิด ปฏิกริยาในใจของเรา ดังนั้นทัศนคติ จึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ง่ายแต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก ดังนั้นจึงสรุปความหมาย ทัศนคติ คือความรู้สึกของบุคคลจากประสบการณ์ที่มีต่อในสิ่งนั้น ๆ โดยความรู้สึก แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ และสนับสนุน ความรู้สึกในลักษณะที่สอง คือ ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะ ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ และไม่สนับสนุน และลักษณะที่สาม คือ ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกใด ๆ นอกจากนี้บุคคลจะแสดงความรู้สึกออกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งจะแบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ เช่น มีการกล่าวคำพูดสนับสนุน ทำทางหน้าตาบอกความพึงพอใจ ฯลฯ และลักษณะที่สอง คือ พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบ ก็ไม่แสดงออก (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551)

Allport (1981) ได้สรุปสาเหตุของการเกิดทัศนคติ ดังต่อไปนี้

1. เกิดจากการเรียนรู้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนได้เห็นแนวการปฏิบัติที่มีคนเคยทำมาก่อนแล้วจึงรับมาปฏิบัติตาม เช่น เรียนรู้จากพ่อแม่ ครูอาจารย์ ฯลฯ
2. เกิดจากความสามารถของบุคคลในการแยกแยะความแตกต่างเช่น แยกสิ่งดีจากสิ่งไม่ดี
3. เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น ตัวเรามีทัศนคติไม่ดีต่อหัวหน้า เพราะเคยถูกตำหนิ แต่ในทางกลับกันเพื่อนร่วมงานของเรากลับมีทัศนคติที่ดีต่อหัวหน้าคนเดียวเท่านั้น เพราะเคยให้การช่วยเหลือ
4. เกิดจากการเลียนแบบ หรือรับเอาทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน เช่น เด็กอาจรับทัศนคติของบิดามารดา หรือบุคคลที่ตนนิยมชมชอบ

Zimbardo and Leippe (1991) แยกองค์ประกอบของ ทัศนคติ ได้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (The Cognitive Component) คือส่วนที่เกิดจากความรู้ความเข้าใจในทางที่ดีหรือไม่ดี หรือเฉย ๆ ของบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป หากบุคคลมีความรู้ถึงสิ่งนั้นมาก่อนก็จะมีทัศนคติในทิศทางเดียวกับความรู้ เช่น รู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี ก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นในทางที่ดี ในทางกลับกันหากรู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งดังกล่าว
2. องค์ประกอบด้านหรืออารมณ์ (The Affective Component) คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคน ๆ นั้น ความรู้สึกที่มีต่อสิ่ง

ใดสิ่งหนึ่งอาจพัฒนาเป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล นำไปสู่ความโน้มเอียงในทางบวกคือชอบ หรือทางลบคือไม่ชอบที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ และองค์ประกอบด้านความรู้สึก

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และธนวรรษ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, 2550) ได้แบ่งองค์ประกอบของทัศนคติออกเป็น 3 ส่วน ถ้าหากมองทัศนคติจากองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้จะทำให้เข้าใจความซับซ้อนหรือความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ คือ ส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ๆ แล้วสะท้อนออกมาให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของแต่ละบุคคล
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ ส่วนของอารมณ์ที่แสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ ความตั้งใจและแสดงออกด้วยการปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ

ทัศนคติของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่สะสมมานาน อย่างไรก็ตาม ทัศนคติของแต่ละคนเปลี่ยนแปลงได้ และสามารถถ่ายทอดออกไปสู่คนอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ทัศนคติมีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ทัศนคตินั้นมีความคล้ายคลึงกับค่านิยม ซึ่งบุคคลสามารถรับการถ่ายทอดและเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมในสังคม แต่ทัศนคติจะมีความมั่นคงน้อยกว่าจึงเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าค่านิยมเมื่อมีข้อมูลใหม่หรือระยะเวลาเปลี่ยนแปลงไป อาจจะกล่าวได้ว่าทัศนคติของบุคคลมีพื้นฐานมาจากความเชื่อและค่านิยม และทัศนคติของบุคคลก็จะมีอิทธิพลต่อการแสดงออก (Pfeffer, 1978)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551) อธิบายถึงการวัดทัศนคติและเครื่องมือวัดทัศนคติดังรายละเอียดข้างล่างนี้

ทัศนคติเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นความรู้สึก ความเชื่อของบุคคล ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง การวัดทัศนคติจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกทางภาษาและวัดในรูปของความเห็น การวัดทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดและผู้ใด อาจจะใช้วิธีการ

สังเกตจากการกระทำ คำพูด การแสดงสีหน้าท่าทาง หรือสัมผัสความรู้สึกนึกคิดของเขา แต่แบบวัดหรือเครื่องมือที่นักจิตวิทยานิยมใช้กันมาก จะอยู่ในรูปแบบสอบถามหรือแบบสำรวจ เรียกว่าแบบวัดทางทัศนคติ ทั้งนี้ในการวัดจึงมีข้อตกลงเบื้องต้น 3 ประการ คือ

1. การศึกษาทัศนคติเป็นการศึกษาความคิดเห็นและ ความรู้สึกของบุคคล ที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะ ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง

2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดทัศนคติเป็นการวัดทางอ้อม จากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่

3. การศึกษาทัศนคติของบุคคล มิใช่เป็นการศึกษาทิศทางทัศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มข้นของทัศนคติด้วย

ส่วนเครื่องมือวัดทัศนคติมีหลายมาตรา ดังตัวอย่างเช่น

1. การสร้างแบบวัดทัศนคติตามวิธีของเธอร์สโตน (Thurstone's Equation Appearing Interval Scale) มีหลักการว่า ข้อความที่วัดทัศนคติแต่ละข้อความมีระยะห่าง ๆ กัน จากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด

2. การสร้างแบบวัดทัศนคติตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert's Summated Rating Scale) มีหลักการสร้างโดยจัดข้อความที่แสดงทัศนคติต่อความหมายข้อความในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น คำตอบของข้อความมิให้เลือกตอบ 5 ช่วง ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วยเลย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก

3. การสร้างแบบวัดทัศนคติของออสกู๊ด (Osgood's Semantic differential Scale) เป็นการวัดทัศนคติ โดยใช้ความหมายของภาษาที่เป็นคำศัพท์ต่าง ๆ อธิบายความหมายของสิ่งเร้า ที่มีส่วนสัมพันธ์กับบุคคลออกมาเป็นคุณค่าต่าง ๆ และตีความค่าเหล่านั้นออกมาเป็นทัศนคติของบุคคล แล้วนำค่าความคิดรวบยอดที่มีต่อสิ่งนั้นมาเป็นค่าทัศนคติของบุคคล

4. การสร้างแบบวัดทัศนคติด้วยวิธีเปรียบเทียบคู่ของเฟคเนอร์ (Fechner's Method of Paired Comparison) เป็นการวัดทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกสรร และการจัดอันดับความชอบเริ่มจากการเปรียบเทียบเป็นคู่ ๆ

5. การสร้างแบบวัดระยะทางสังคมของโบการ์ดัส (Bogardus's Social Distance Scale) เป็นการวัดทัศนคติที่แสดงถึงความสัมพันธ์และความรู้สึกของบุคคลที่เป็นที่หมายของทัศนคติ 7 ข้อความ

แต่ละข้อความจะบ่งบอกความสัมพันธ์ทางสังคมในระยะต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นทัศนคติทางบวก ไปจนถึงทัศนคติทางลบ และให้ผู้ตอบบอกว่าตนมีทัศนคติระดับใดจาก 7 ระดับนี้

ทัศนคติจึงเป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินชีวิตของบุคคล เพราะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกทั้งที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมของบุคคล ดังนั้นในงานวิจัยนี้ ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงในทางบวกหรือลบที่สะท้อนความรู้สึกของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้การสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติจะการใช้การสร้างแบบวัดทัศนคติตามวิธีการของลิเคิร์ท โดยกำหนดข้อความแล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นที่ตรงกับตนเพียงระดับเดียวจากระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก

บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนใต้ของประเทศไทย หรือที่คุ้นเคยในการเรียกทั้งสามจังหวัดนี้ว่า สามจังหวัดชายแดนทางภาคใต้ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาและมีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศ อาทิ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีความแตกต่างถึง 3 ชนชาติ คือ ไทย มุสลิม และจีน แต่ยังคงดำรงเอกลักษณ์ของแต่ละเชื้อชาติไว้อย่างมั่นคง เด่นชัด ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถผสมผสานและอยู่ร่วมกันได้อย่างลงตัว (เกรียงศักดิ์ บุญพร้อม, 2548, หน้า 12)

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 67 ของพื้นที่รวมภาคใต้ โดยปลูกยางพาราคิดเป็นร้อยละ 72 ของพื้นที่การเกษตรสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปลูกข้าวคิดเป็นร้อยละ 14 ที่เหลือปลูกไม้ผลสำคัญ คือ ลองกองทุเรียน เงาะ และมังคุด ดังนั้นโครงสร้างเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่มาจากยางพารา รองลงมา ได้แก่ การประมงผลไม้ และปศุสัตว์ ส่วนด้านสภาพสังคม ประชากรในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประมาณ 1.91 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21 ของประชากรภาคใต้ทั้งหมด ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.1 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 60.7 มีอายุในช่วง 15 -59 ปี สำหรับเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีความหลากหลาย ประกอบด้วยคนหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาติพันธุ์มลายู ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากกลุ่มพ่อค้าที่เข้ามาค้าขายและตั้งรกรากในคาบสมุทรมาลายูในยุคอาณาจักรลังกาสุกะ กลุ่มชาติพันธุ์สยาม และกลุ่มชาวอินดู จาก

ประเทศอินเดียซึ่งเดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนาและค้าขาย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชนที่เรียกว่าชาไก ใน ส่วนของวัฒนธรรมและภาษาก็มีความหลากหลายเช่นกัน พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นดินแดน ที่รับวัฒนธรรมศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม รวมทั้งศาสนาคริสต์ที่เคย รุ่งเรืองในยุคล่าอาณานิคม แต่ภาษาที่ยังปรากฏในการสื่อสารในปัจจุบันคือ ภาษาไทย และภาษามลายูถิ่น นอกจากนี้ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีปัญหาความยากจนและคุณภาพชีวิต ค่อนข้างมาก โดยจังหวัดนราธิวาสและปัตตานีมีสัดส่วนคนจน ใกล้เคียงกันและอยู่ใน อันดับสูงสุดของภาคใต้คือ ประมาณร้อยละ 20 ของประชากร อีกทั้งยังมีปัญหาทางการศึกษาและการเรียนรู้ อยู่มาก โดยเฉพาะ คุณภาพการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ (คณะกรรมการการความ มั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร, 2553)

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ยังคงประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีแนวโน้มชะลอตัว อันเนื่องมาจากปัจจัย ด้านเสถียรภาพทางการเมือง รวมทั้งระดับราคาสินค้าและระดับราคาน้ำมันยังคงมีแนวโน้ม ปรับ สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ที่ยังคงดำเนินต่อไป ในรอบ 101 เดือนของความรุนแรงที่ผ่านมา เหตุการณ์ที่เริ่มได้ระดับสูงมา ตั้งแต่ 4 มกราคม 2547 ถึง 31 พฤษภาคม 2555 หรือก้าวข้ามเข้าสู่ปีที่ 9 ของความรุนแรง มีเหตุการณ์ ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 11,754 เหตุการณ์ ซึ่งยังผลทำให้มีผู้เสียชีวิต และ ได้รับบาดเจ็บรวมกันประมาณ 14,343 ราย ในจำนวนนี้ประกอบไปด้วย ผู้เสียชีวิต 5,206 รายและมี ผู้ได้รับบาดเจ็บอีกประมาณ 9,137 ราย ความยืดเยื้อเรื้อรังของสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัด ชายแดนภาคใต้มีผลกระทบอย่างมากในหลายด้าน ในทางเศรษฐกิจ จากข้อมูลทางด้านรัฐสภาชี้ให้เห็น ว่า รัฐบาลได้ทุ่มทรัพยากรงบประมาณแผ่นดินในระหว่างปี 2547-2556 เป็นเงินประมาณมากถึง 180,000 ล้านบาท เพื่อแก้ปัญหาการบริหาร และการพัฒนาในสถานการณ์พิเศษของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อ พิจารณาจากข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคในช่วงสิ้นปี 2547 อัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากการทุ่มงบประมาณทางการทหาร และความมั่นคงเพื่อควบคุมสถานการณ์ ความรุนแรงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง แต่อัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็น การขยายตัวในอัตราที่ลดน้อยลงจากก่อนปี 2547 พอถึงในปี 2550 อัตราการเจริญเติบโตของทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ลดลง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนในการผลิต โดยเฉพาะน้ำมัน ความหวั่นเกรงว่าจะเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก และการยกระดับความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ในช่วง

ดังกล่าว แต่ในปี 2551 การเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นในระดับเดิม ในปี 2552-2553 น่าสังเกตว่า อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ขยายตัวในระดับคงที่ประมาณ ปีละ 2% เนื่องจากการใช้จ่ายงบประมาณทางการทหารที่เพิ่มขึ้น และเริ่มได้รับผลจากการใช้แผนพัฒนาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 2555)

โดยสรุปในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว แต่ในทุกวันนี้สภาพความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งธุรกิจในทุกระดับที่ได้รับผลกระทบและเกิดความสูญเสียอย่างประเมินค่าไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาสำคัญคือ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลาบางส่วน) รวมทั้งยังคงมีปัญหาด้านอื่น ๆ ที่รอการแก้ไขอยู่ และแน่นอนว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชน ต่อสังคม ต่อเศรษฐกิจในพื้นที่นี้และประเทศชาติในภาพรวม แต่อย่างไรก็ตามในแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2552 – 2555 ได้ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและแนวปฏิบัติในการ มุ่งมั่นแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบและเร่งรัดพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการพัฒนาศักยภาพประชาชนเป็นตัวตั้งในการบูรณาการทุกมิติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552) ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงศึกษาภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาดัชนีการวัดระดับเศรษฐกิจพึ่งพิงตนเองของชุมชนในประเทศไทยกรณีศึกษาชุมชนภาคเหนือตอนบน การศึกษาพบว่าดัชนีที่สร้างขึ้นทั้งโดยวิธีไม่ถ่วงน้ำหนักจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยหลังจากการสอบถามพบว่าชุมชนที่มีค่าดัชนีสูงสุด กับชุมชนที่มีค่าดัชนีต่ำสุด พบว่ามีความแตกต่างอย่างสอดคล้อง กล่าวคือ ระดับของความพอเพียงของชุมชนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างสอดคล้องต้องกันกับความเป็นจริงที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับชุมชนที่มีลักษณะพอเพียง (นิมิตร ไกรวานิช, 2544)

การศึกษาคำดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่าการรับรู้ และความเข้าใจของประชาชนในสภาวะของ

ประชาชนที่อาศัยอยู่□ในเขตพื้นที่ อบต. ซึ่งเป็นตัวอย□างในการวิจัยครั้งนี้ ร□อยละ 88.1 รับรู□/รับทราบเกี่ยวแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในค□านต□าง ๆ โดยจะรับรู้□/รับทราบในหลักการที่สำคัญ ๆ พอเข□าใจได□และเกี่ยวข□องกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่าหลักการที่เป□นรายละเอียดของแนวปรัชญา ส่วนความสามารถในการพึ่งตนเองของตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ อบต. มีครบทุกองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี แม□ว□าบางค□านค□าจะแน่นจะไม่□สูงมากนัก แต่□ก็ถือได้ว่ามีหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในจิตสำนึกมากพอสมควร (สิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์ และ มนตรี เกิดมีมูล, 2548)

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้□มีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว□า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 3 ประการ คือ (1) พอประมาณ ไค□แ□ พอประมาณกับศักยภาพตน พอประมาณกับสภาพแวดล้อม และไม่โลภเกินไปจนเบียดเบียนผู้อื่น (2) มีเหตุผล ไค□แ□ ไม□ประมาท รู□ถึงสาเหตุ พิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและค่านึงผลกระทบเกี่ยวกับการกระทำ (3) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไค□แ□ พึ่งตนเองไค□ทางเศรษฐกิจ พึ่งตนเองไค□ทางสังคม ค่านึงถึงผลระยะยาว รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยคุณลักษณะทั้ง 3 ประการจะเกิดขึ้นไค□จากการพัฒนาความรู้□และคุณธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขหลักของการพัฒนาคน นอกจากนี้ กิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนที่ดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งได้ 4 ด้าน คือ กิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านสังคม กิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านจิตใจ โดยกิจกรรมเหล่านี้ต้องดำเนินไปอย่างสมดุลจึงจะสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นได้ อีกทั้งการเรียนรู้□ของชุมชนเพื่อพัฒนาคนไปสู่□คุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำได้โดย การเรียนรู้□เพื่อพัฒนาคนโดยตรง และการเรียนรู้□เพื่อพัฒนาระบบที่ช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง ส่วน แนวทางการพัฒนาคนในชุมชนให้□มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 2 ระบบ คือ การพัฒนาความรู้□และคุณธรรมในตัวบุคคลผ่านการศึกษาทั้งใน ระบบและนอกระบบ และพัฒนาชุมชนให้□มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ค□าน อย่างสมดุล เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนและพร□อมรับการเปลี่ยนแปลง (สัททยา พลป□ถพี, 2548)

การศึกษาปัจจัยระดับบุคคลเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะทำให้เข้าใจบุคคลแต่ละคน ซึ่งปัจจัยระดับพื้นฐานของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ

ในองค์การ รายได้ และลักษณะของกลุ่ม หรือองค์การที่บุคคลเป็นสมาชิก โดยปัจจัยเหล่านี้ทำให้คนเราแตกต่างกันเป็นในส่วนของคุณลักษณะ ทักษะ การเรียนรู้ การรับรู้ พฤติกรรม แรงจูงใจในการทำงาน รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล (สุพานี สฤษฏีวานิช, 2549)

การศึกษาการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน เพื่อศึกษาถึงระดับความเป็นไปได้ของการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนลักษณะต่างๆและเปรียบเทียบค่าระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินกิจการธุรกิจ 4 ลักษณะ คือ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการ โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 9 จังหวัด จำนวน 500 คน และจัดประชุมกลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ 50 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติที่เป็นไปได้สูงและควรปฏิบัติอย่างมาก โดยหลักการเงื่อนไข และแนวปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกลักษณะกิจการ แต่ที่สำคัญคือผู้ประกอบการต้องเรียนรู้เข้าใจและปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง (สุวกิจ ศรีปัดถาม, 2549)

การศึกษาทักษะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำไปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ ☐ การแก้ ☐ ปัญหาความยากจน: กรณีศึกษากลุ่มการพัฒนา ชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะของพัฒนาการอำเภอในการนำไปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ ☐ การแก้ ☐ ปัญหาความยากจน ได้ ☐ แก่ ☐ การได้รับการสนับสนุนและการร่วมมือจากหน่วยงานอื่น โดยหน่วยงานที่พัฒนาการอำเภอให้ความสำคัญมาก คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรประชาชนและภาคประชาชน ส่วนองค์กรที่ให้ความสำคัญปานกลาง คือ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ส่วนปัจจัยที่ไม่ ☐ มีผลต่อทักษะของพัฒนาการอำเภอ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ ☐ การแก้ ☐ ปัญหาความยากจน ได้ ☐ แก่ ☐ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และการรับรู้ ☐ ปัญหาของชุมชน (ฉานัญญา ศรีสิทธิชัยสกุล, 2550)

การศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง เชียงใหม่ กำแพงเพชรแพร่ นครราชสีมา ร้อยเอ็ด นครพนม นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่ ชลบุรี ระยอง และปราจีนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหนึ่ง

เท่านั้น ขณะที่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างยังมีความแตกต่าง และไม่ไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ข้อค้นพบที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ คนไทยเปิดรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเต็มที่ ในการนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน และการประกอบธุรกิจ โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.6 มีความเห็นว่าคุณสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ในระดับมาก ร้อยละ 28.8 มีความเห็นว่าคุณสามารถนำไปใช้ได้ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 4.6 ที่เห็นว่านำมาประยุกต์ใช้ได้ในระดับน้อย และร้อยละ 1.0 ที่มีความคิดเห็นว่าคุณไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 48.2 ที่เห็นด้วยในระดับมากกว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในระดับประเทศ จะสังเกตได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ในระดับประเทศว่าสามารถปรับใช้ได้น้อยกว่าการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของปัจเจกบุคคล (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และทีมข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2551)

การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีตัวอย่างบ้านนาเจริญ ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง โดยการศึกษาวิจัยเป็นลักษณะเชิงคุณภาพ พบว่าสภาพการดำเนินชีวิตในปัจจุบันมีค่าครองชีพสูงขึ้น รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ตลอดจนหนี้สินที่ดูเหมือนจะไม่มีทางลดลง นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจและมีการปฏิบัติในด้านการประหยัด ลดค่าใช้จ่าย การเพิ่มรายได้ ด้านการเรียนรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเอื้ออาทร อยู่ในระดับมาก ทัศนคติของประชาชนบ้านนาเจริญต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทัศนคติที่เป็นบวกคือคิดว่ามีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและสามารถที่จะปฏิบัติได้ มีทัศนคติที่ต้องการความสุขมากกว่าการร่ำรวย มีแนวคิดแก้ปัญหาของตนเองด้วยตัวเองเป็นส่วนมาก ส่วนการศึกษาความต้องการความรู้ของประชาชน ในการปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความต้องการรับความรู้ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับประกอบอาชีพ การมีรายได้เพิ่ม ลดค่าใช้จ่าย และเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (วิระพล กลั่นตา, 2551)

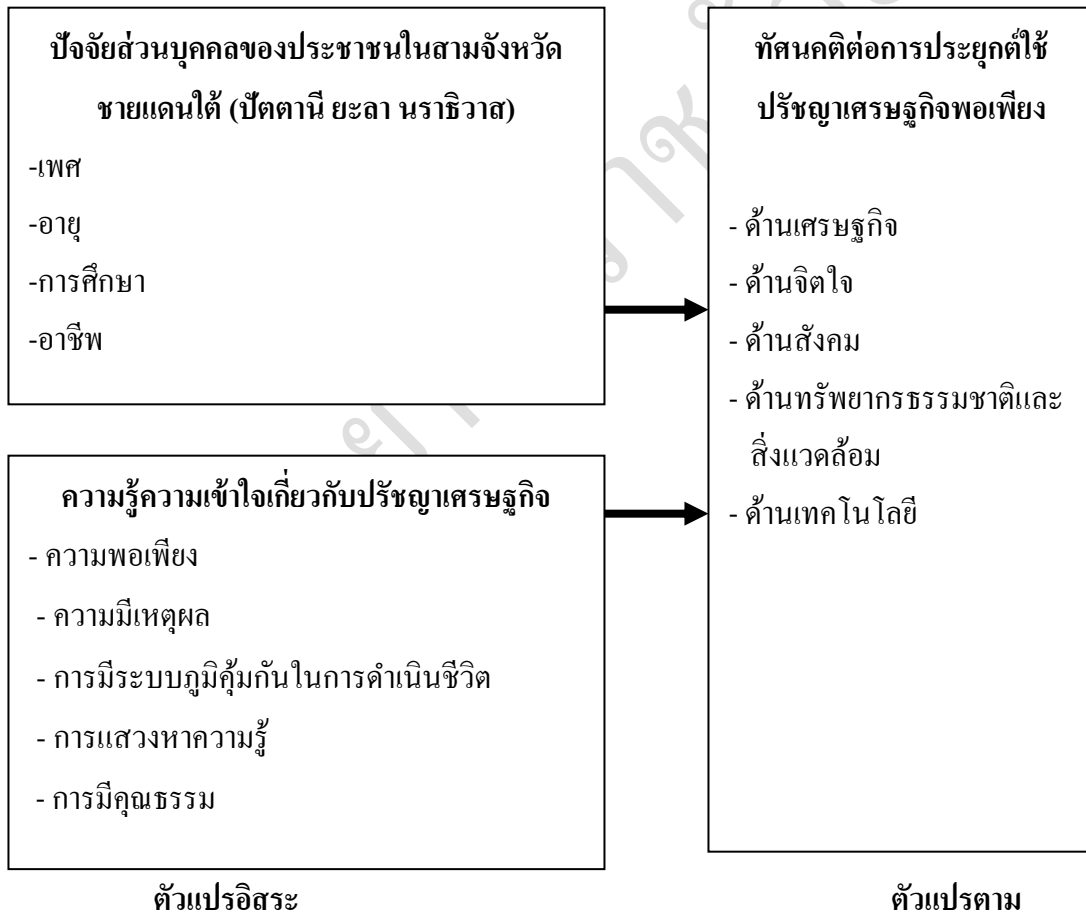
การศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองคการบริหารสวตำบล เป็องการวิจัยเชิงปริมาณ ควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างางที่ไซในการศึกษา คือ องการบริหารสวตำบลทั่วประเทศ จำนวน 440 แห่ง ผลการศึกษา พบองการบริหารสวตำบล นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปไซในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก (กาญจนา บุญยัง เทียนเกวเลี่ยมสุวรรณ และอุษณกร ทาวะรมย, 2552)

การศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 52.50 มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ และร้อยละ 40.20 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางในด้านภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเหตุผล และด้านความรู้ ส่วนด้านคุณธรรมและด้านพอประมาณมีความเข้าใจในระดับต่ำ นอกจากนี้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่านักศึกษารับรู้ข้อมูลจากแหล่งความรู้ภายนอกมหาวิทยาลัย มากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต รองลงมาคือโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อน นิตยสาร/วารสาร คนใน ครอบครัวและวิทยุ สำหรับแหล่งความรู้ภายในมหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษารับรู้ ข้อมูล จากการมอบหมายงานจากอาจารย์ผู้สอนมากที่สุด รองลงมาคือ การสอนสอดแทรก ของอาจารย์ผู้สอน หลักสูตร/วิชาเรียน หนังสือ บทความ งานวิจัยจากห้องสมุด สื่อ ประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย นโยบาย/แผนงานของมหาวิทยาลัย นิทรรศการ การประชุมสัมมนา/การอภิปรายผลงานทางวิชาการ (เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์, 2553)

การศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษา: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์ นักศึกษามีทัศนะต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับมาก ทั้งในด้านบุคคล ครอบครัว และสังคม ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตมีเพียงปัจจัย ความรู้ความเข้าใจ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อทัศนะของนักศึกษา (ชูชัย พัทธภัยเมืองแมน, 2553)

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยนี้ สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ได้ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ) ต่างกันมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน
2. ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ประชาชนคือ ผู้ที่ประกอบอาชีพและมีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

ความรู้ หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหล่อหลอมจากประสบการณ์ วิจารณ์ญาณ ความคิด ค่านิยม และปัญญาของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการแปลความหมายและการสรุปความเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงในทางบวกหรือลบที่สะท้อนความรู้สึกของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินชีวิต คือ การใช้ชีวิตประจำวันในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือคือหลักคิดและหลักการใช้ชีวิตที่สอนให้พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภ ฟุ้งตนเองได้ ยึดถือความพอประมาณเป็นสำคัญ เน้นความสมดุลระหว่างรายรับกับรายจ่าย ไม่มุ่งการบริโภคสูงสุด ไม่หมกมุ่นกับการบริโภค และการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ฟุ้งพาดตนเองได้ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีชีวิตอย่างเรียบง่าย

ความมีเหตุผล คือการประเมินเหตุผลของการกระทำใด ๆ และเข้าใจถึงผลที่จะเกิดตามมาอย่างถ่องแท้ทั้งผลที่จะเกิดกับตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม

ความจำเป็นในการมีภูมิคุ้มกัน คือ ความสามารถในการปรับตัวให้อยู่ได้จากการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก รวมถึงความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ที่อยู่นอกเหนือการควบคุม และไม่สามารถคาดเดาได้ล่วงหน้า

เงื่อนไขความรู้ คือ ความรู้ซึ่งเกิดจากการรวบรวมสะสมข้อมูล ความสามารถเข้าใจข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง

เงื่อนไขคุณธรรม คือ ความดีและพฤติกรรมที่ประกอบไปด้วยจริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความซื่อตรง ความเพียรพยายาม พร้อมทำงานหนัก และไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขีดหลักพออยู่ พอกินพอใช้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร ไม่ใช่จ่ายเกินตัว คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป และมีการเฝ้าทางเลือกสำรอง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านจิตใจ คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ฝึกตนให้มีจิตใจเข้มแข็ง ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน และรู้จักสามัคคี

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด รอบคอบในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืนพร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยี คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม คุ้มค่า รวมทั้งการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยในบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร คือ ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสิ้น 1,879,801 คน แบ่งเป็นประชาชนในแต่ละจังหวัด ดังนี้ จังหวัดปัตตานีมีประชาชน 655,259 คน ในจำนวนนี้เป็นประชาชนเพศชาย 323,573 คน และเพศหญิง 331,686 คน จังหวัดยะลามีประชาชน 487,380 คน ในจำนวนนี้เป็นประชาชนเพศชาย 241,769 คน และเพศหญิง 245,611 คน จังหวัดนราธิวาสมีประชาชน 737,162 คน ในจำนวนนี้เป็นประชาชนเพศชาย 364,898 คน และเพศหญิง 372,264 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553)

2. กลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และเป็นผู้ที่มีงานทำ ได้กำหนดขนาดตัวอย่างและวิธีการสุ่มดังนี้

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแยกคำนวณตามประเภทธุรกิจ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของกลุ่มประชากร

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน กำหนดเท่ากับ 0.05

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้เท่ากับ 400 ตัวอย่าง

2.2 แบบการสุ่มตัวอย่าง เลือกใช้แบบการคํานึงถึงโอกาสความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วนโดยใช้เกณฑ์จังหวัดและเพศเป็นเกณฑ์การแบ่งชั้นภูมิ ดังนั้นต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดปัตตานี 138 แบ่งเป็นเพศชาย 68 คน และเพศหญิง 70 คน จากจังหวัดยะลา 105 คน แบ่งเป็นเพศชาย 52 คน และเพศหญิง 53 คน และจากจังหวัดนราธิวาส 157 คนแบ่งเป็นเพศชาย 78 คน และเพศหญิง 79 คน ทั้งนี้เลือกสุ่มเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีงานทำเนื่องจากมีรายได้และสามารถวางแผนการใช้จ่ายจากรายได้ที่ตนมี รวมทั้งวางแผนการใช้ชีวิตด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ โดยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีลักษณะปลายปิดเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะปลายปิดเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 การวัดทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยใช้แบบวัดทัศนคติตามเทคนิคของลิเคิร์ต (Likert technique) กำหนดทัศนคติ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยข้อความมีทั้งที่เป็นความรู้สึกในทางบวก (positive) และในทางลบ (negative) รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ

2. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร. เวทิน นพนิตย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญภิรมย์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ศิษณุวัชร มั่นเศรษฐวิทย์ ได้ตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและความถูกต้องตามโครงสร้าง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการวัด

การให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาศัยดุลยพินิจจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยกำหนดคะแนนดังนี้

ค่าคะแนน +1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการวัด

ค่าคะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการวัด

ค่าคะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการวัด

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากข้อคำถามทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้า IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาหรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด แต่ถ้าค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นควรตัดทิ้งไปหรือแก้ไขปรับปรุงใหม่ (ปาจริย์ ผลประเสริฐ, 2544)

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาศัยดุลยพินิจจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังกล่าวข้างต้น ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 แต่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ข้อคำถามบางข้อควรปรับภาษาในการเขียนใหม่เพื่อให้มีความชัดเจนและสละสลวยมากขึ้น

2.2 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 60 ตัวอย่าง

2.3 นำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถาม มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach, 1960) ในแบบสอบถามส่วน 3 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยภาพรวม 0.858 และแยกเป็นรายด้านของแบบสอบถามได้ดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์เชื่อมั่นด้านเศรษฐกิจ 0.764 ด้านจิตใจ 0.783 ด้านสังคม 0.763 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 0.751 และด้านเทคโนโลยี 0.795

การรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
2. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยอาศัยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 นำแบบสอบถามที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

- 1.2 บันทึกรหัสและตรวจสอบผลการบันทึกรหัส

- 1.3 นำข้อมูลที่ได้บันทึกรหัสแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.3.1 หาค่าร้อยละ (percentage) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 คือ แบบวัดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2 หาค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ในแบบสอบถามส่วนที่ 1 ในข้อคำถามเกี่ยวกับอายุ และในแบบสอบถามส่วนที่ 3 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยหาเป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม

1.3.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลในแบบสอบถามส่วนที่ 3 คือ ทศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยหาเป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม

1.3.4 หาค่าทดสอบที (t-test) และ วิเคราะห์ความแปรปรวน (one-way ANOVA) ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลดังนี้

ตอบคำถามในข้อใดถูกต้อง ให้ค่าคะแนนในข้อนั้น 1 คะแนน

ตอบคำถามในข้อใดผิด ให้ค่าคะแนนในข้อนั้น 0 คะแนน

นำคะแนนที่ได้มารวมคะแนนและแปลความหมายในระบบอิงเกณฑ์ คือการให้ระดับคะแนนโดยการนำเอาคะแนนที่ได้จากการวัดไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วให้ระดับคะแนนแบบใช้เกณฑ์ที่คาดหวัง ดังนี้

คะแนน 0-10 คะแนน แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับน้อย

คะแนน 11-15 คะแนน แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับปานกลาง

คะแนน 16-20 คะแนน แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก

แบบสอบถามส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ใช้แบบวัดทัศนคติตามเทคนิคของลิกิรท์ (Likert technique) กำหนดทัศนคติ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยข้อความมีทั้งที่เป็นทัศนคติทางบวก (positive) และทางลบ (negative)

โดยข้อความที่เป็นทัศนคติทางบวกใช้เกณฑ์การให้ระดับคะแนนและการแปลผลดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

ส่วนข้อความที่เป็นทัศนคติทางลบ (ข้อ 5 10 11 12 16 และ 20) ใช้เกณฑ์การให้ระดับคะแนนและการแปลผลดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายค่าเฉลี่ย ตามการแบ่งระดับชั้นแบบการกระจายปกติดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติที่ไม่ดี ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติที่ไม่ค่อยดี ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติเป็นกลางหรือเฉยๆ ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติที่ดี ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 แปลว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติที่ดีมาก ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าสถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ตามลำดับ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 ทศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 การทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ส่วนที่ 5 การทดสอบความแตกต่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
คิดเป็นร้อยละ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	198	49.50
หญิง	202	50.50
รวม	400	100.00
อายุ (อายุสูงสุด 62 ปี ต่ำสุด 18 ปี อายุเฉลี่ย 33 ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	175	43.80
31-35 ปี	85	21.20
36-40 ปี	36	9.00
มากกว่า 40 ปี	104	26.00
รวม	400	100.00
ภูมิลำเนา		
จังหวัดปัตตานี	138	34.50
จังหวัดยะลา	105	26.30
จังหวัดนราธิวาส	157	39.20
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	29	7.30
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	60	15.00
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	69	17.20
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	242	60.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกรและอาชีพอิสระ	78	19.50
ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	143	35.80
พนักงานของรัฐ		
พนักงานภาครัฐกิจเอกชน	121	30.30
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	58	14.40
รวม	400	100.00

จากตาราง 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.50 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 49.50 กลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมาคือช่วงอายุมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 26.00 ช่วงอายุ 31-35 ปี ร้อยละ 21.30 และช่วงอายุ 36-40 ปี ร้อยละ 9.00 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 33 ปี กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 60.50 และมีระดับการศึกษาด้านปริญญาตรี ร้อยละ 39.50 กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานของรัฐมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมาคือ พนักงานภาครัฐกิจเอกชน ร้อยละ 30.3 อาชีพเกษตรกรและอาชีพอิสระ ร้อยละ 19.5 และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์จำแนกตามคำตอบ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	คำตอบ		คำตอบ	
	จำนวนตอบ ใช่	ร้อยละ	จำนวนตอบ ไม่ใช่	ร้อยละ
1. ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป	396 *	99.00	4	1.00
2. ความพอประมาณเป็นเรื่องของการกินอยู่อย่างประหยัด ไม่ใช่ของหรูหรามีราคาแพง	350	87.50	50 *	12.50
3. การแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองตามอัตภาพ คือหนทางของความพอประมาณ	347*	86.80	53	13.30
4. ความพอประมาณตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	362*	90.50	38	9.50
5. ความมีเหตุผลคือ การพิจารณาจากเหตุปัจจัยและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	371*	92.80	29	7.30
6. ความมีเหตุผลเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น การสะสมความรู้ ประสบการณ์ การวิเคราะห์ตนเองและประมาณสถานการณ์	376*	94.00	24	6.00
7. การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล	376*	94.00	24	6.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	คำตอบ		คำตอบ	
	จำนวนตอบ ใช่	ร้อยละ	จำนวนตอบ ไม่ใช่	ร้อยละ
8. เดินตามทางสายกลาง คือการเดินตามทางของเหตุและผล	341*	85.30	59	14.80
9. การเฝ้าหาความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	348 *	87.00	52	13.00
10. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายใส่ใจเฉพาะสภาพแวดล้อมใกล้ตัว	281	70.30	119*	29.80
11. การปฏิบัติตัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องรู้จักวางแผนเตรียมตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ	354*	88.50	46	11.50
12. ความสามัคคี คือ ภูมิคุ้มกันที่จะช่วยรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	369*	92.30	31	7.80
13. ความรู้ คือ รู้ในหลักวิชา รวมถึงต้องนำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ได้	359*	89.80	41	10.30
14. การแสวงหาความรู้ ต้องรอบรู้และใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง	359*	89.80	41	10.30
15. การปฏิบัติตัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องไม่หยุดนิ่งหาทาง	320*	80.00	80	20.00

ให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก				
--------------------------------	--	--	--	--

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	คำตอบ		คำตอบ	
	จำนวนตอบ ใช่	ร้อยละ	จำนวนตอบ ไม่ใช่	ร้อยละ
16. การซื้อเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ย่อมเป็นการสวนทางกับการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	287	71.80	113*	28.30
17. คุณธรรม คือ ความตระหนักใน สิ่งดีงามต่างๆ ที่ช่วยกำกับการ ดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองที่ เหมาะสม	385*	96.30	15	3.80
18. การปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตน ตามหลัก ศาสนา คือคุณธรรมประการหนึ่ง ของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	371*	92.80	29	7.20
19. การเน้นคุณธรรมในปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางปฏิบัติ ที่ขัดต่อการแสวงหากำไรและการ เติบโตขององค์กรธุรกิจ	268	67.00	132*	33.00
20. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติได้ดี ต้องมีความศรัทธา เชื่อมั่น และเห็นคุณค่า	369*	92.30	31	7.80

* คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบข้อความถูกต้อง

จากตารางที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 80.00 หรือมากกว่า ตอบข้อคำถามในแต่ละข้อได้อย่างถูกต้อง ยกเว้นข้อคำถามต่อไปนี้

ข้อคำถามที่ 2 “ ความพอประมาณเป็นเรื่องของการกินอยู่อย่างประหยัดไม่ใช้ของหรูหรา มีราคาแพง” มีผู้ตอบข้อคำถามได้อย่างถูกต้องเพียงร้อยละ 12.50

ข้อคำถามที่ 10 “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ใส่ใจเฉพาะสภาพแวดล้อมใกล้ตัว” มีผู้ตอบข้อคำถามได้อย่างถูกต้องเพียงร้อยละ 29.80

ข้อคำถามที่ 16 “การซื้อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ย่อมเป็นการสวนทางกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มีผู้ตอบข้อคำถามได้อย่างถูกต้องเพียงร้อยละ 28.30

ข้อคำถามที่ 19 “การเน้นคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวทางปฏิบัติที่ขัดต่อการแสวงหากำไรและการเติบโตขององค์กรธุรกิจ” มีผู้ตอบข้อคำถามได้อย่างถูกต้องเพียงร้อยละ 33.00

ตารางที่ 4.3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์จำแนกตามคะแนน คิดเป็นร้อยละ

คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
0-10 คะแนน	น้อย	6	1.50
11-15 คะแนน	ปานกลาง	138	34.50
16-20 คะแนน	มาก	256	64.00
รวม		400	10.00

จากตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 64.00 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ มาก รองลงมาร้อยละ 34.50 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย

จากผลการวิจัยสังเกตได้ว่าปัจจุบันประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีหลายหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนโดยผ่านวิธีการหรือสื่อต่าง ๆ กันอย่างกว้างขวาง ทำให้ประชาชนรู้จักรวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามบุคคลแต่ละคนต่างมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบางประเด็นคลาดเคลื่อนไปจากหลักการซึ่งตรงกับการวิเคราะห์จุดอ่อนของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาว่าเป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติของประชาชน (ชนากร สังเขป, 2555)

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านเศรษฐกิจ			
1.การดำรงชีวิตอย่างพอสมควร พออยู่ พอกินตามฐานะของตนเอง ทำให้อยู่ได้อย่างมีความสุขในสภาวะสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบัน	4.42	0.62	ดี
2. การลดรายจ่ายหรือใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลภายในครอบครัว สามารถทำได้ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน	4.28	0.70	ดี
3. การเพิ่มรายได้ของครอบครัว ยังคงทำได้อย่างแน่นอนในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน	4.10	0.73	ดี
4. การดำเนินชีวิตในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผน พร้อมรับความเสี่ยงต่างๆเช่น การเก็บออม การทำประกันชีวิต ฯลฯ	4.33	0.70	ดี
รวม	4.28	0.50	ดี
ด้านจิตใจ			
5. การฝึกตนให้เป็นคนมีความพอดี ไม่โลภ เป็นเรื่องที่ไม่พวดย แต่ทำได้ยาก	4.03	0.88	ดี
6. การแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองได้ตามอัธยาศัย ยังคงทำได้	4.14	0.72	ดี

ในสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน			
7. การใช้ชีวิตอย่างมีสำนึกในความดี คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความเพียร เป็นหลักการที่ใช้ได้จริงและช่วยให้ชีวิตมีความสุขและประสบความสำเร็จ	4.40	0.67	ดี

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. การปฏิบัติตนบนทางสายกลางยังคงเป็นหลักการที่ทันสมัยและปฏิบัติได้จริง	4.21	0.62	ดี
รวม	4.19	0.48	ดี
ด้านสังคม			
9. ความเอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรีและความประนีประนอม เป็นแนวทางที่จะนำมาซึ่งความสามัคคีและความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม	4.37	0.66	ดี
10. ความอยู่รอดในสังคมปัจจุบันคือสิ่งสำคัญ ดังนั้นประโยชน์ส่วนตนย่อมมาก่อนประโยชน์ของส่วนรวม	3.48	1.27	กลาง
11. สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ดิ้นรนเพื่อตนเอง จึงเป็นเรื่องยากที่จะมาแสดงความมีน้ำใจ และช่วยเหลือกันอย่างแท้จริง	3.76	1.08	ดี
12. สังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับเงิน อำนาจ และวัตถุ จึงเป็นเรื่องยากที่จะมาใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย พอมีพอกิน	3.86	1.08	ดี
รวม	3.87	0.74	ดี
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
13. การจัดสรรทรัพยากรมาใช้โดยคำนึงถึง คุณค่า มากกว่า มูลค่า ย่อมช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.34	0.65	ดี
14. การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติจะนำไปสู่การบริโภคอย่างยั่งยืน	4.43	0.63	ดี
15. จิตสำนึกและพฤติกรรมในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม สามารถฝึกและปฏิบัติได้อย่างแน่นอน	4.26	0.66	ดี

16. เพื่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน จึงเป็นเรื่องยากที่จะลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	3.86	1.04	ดี
รวม	4.22	0.47	ดี
ด้านเทคโนโลยี			
17. เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง	4.27	0.66	ดี

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
18. การประยุกต์ดัดแปลงอุปกรณ์ เครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยไม่ต้องหาซื้อใหม่หรือพึ่งเทคโนโลยีราคาแพงเสมอไป ยังคงทำได้จริงในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน	4.23	0.65	ดี
19. การผสมผสานเทคโนโลยีทันสมัยกับภูมิปัญญาไทย ที่หลากหลายบนพื้นฐานการใช้วัตถุดิบในประเทศ จะนำมาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	4.34	0.63	ดี
20. การผสมผสานเทคโนโลยีทันสมัยกับภูมิปัญญาไทยเป็นไปได้ยาก	4.44	0.61	ดี
รวม	4.03	0.35	ดี
รวมทั้งหมด	4.34	0.63	ดี

หมายเหตุ ข้อคำถามที่ 5 10 11 12 16 และ 20 เป็นข้อคำถามแสดงทัศนคติทางลบ จึงกลับค่าคะแนน

จากตารางที่ 4.4 กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ($\bar{X}= 4.34$ S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}= 4.28$ S.D. = 0.50) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}= 4.22$ S.D. = 0.47) ด้านจิตใจ ($\bar{X}= 4.19$ S.D. = 0.48) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}= 4.03$ S.D. = 0.35) และด้านสังคม ($\bar{X}= 3.87$ S.D. = 0.74)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเป็นที่สังเกตได้ว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและ

เศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งล้วนรัก นับถือ และยอมรับในพระปรีชาสามารถขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงยอมมีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีต่อหลักการที่พระองค์ได้ชี้แนะให้นี้ รวมทั้งมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์ถึงบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งประสบความสำเร็จจากการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ นอกจากนี้มีงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง ระบุว่า มีทัศนคติที่เป็นบวกต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือคิดว่ามีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและสามารถที่จะปฏิบัติได้ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และทีมข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2551; วีระพล กลั่นตา, 2551)

ส่วนที่4 การทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สมมติฐาน คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ) มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน

ตารางที่ 4.5 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง

ปัจจัย	เพศ				t-value	Sig 2- tailed
	ชาย n=198		หญิง n =202			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านเศรษฐกิจ	4.29	0.51	4.28	0.49	0.163	0.871
ด้านจิตใจ	4.22	0.49	4.17	0.48	1.087	0.278
ด้านสังคม	3.88	0.77	3.85	0.71	0.301	0.764
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.24	0.45	4.20	0.50	0.834	0.405

ด้านเทคโนโลยี	4.33	0.47	4.31	0.45	0.303	0.762
รวม	4.05	0.35	4.01	0.36	1.041	0.299

จากตาราง 4.5 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันโดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านวิธีการหรือสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้บุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้ตรงกับงานวิจัยการศึกษาที่เสนอของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก้ปัญหาคือความยากจน: กรณีศึกษากรมการพัฒนาชุมชน พบว่าปัจจัยที่ไม่ □ มีผลต่อทัศนคติของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก้ □ ปัญหาความยากจน ไค □ แก □ เพศ (ฉานัญญา ศรีสิทธิชัยสกุล, 2550)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน

ปัจจัย	อายุ(ปี)								F	Sig
	< 30 n=175		30-35 n=85		36-40 n=36		> 40 n=104			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านเศรษฐกิจ	4.24	0.46	4.22	0.59	4.46	0.39	4.34	0.50	2.982	0.031
ด้านจิตใจ	4.20	0.47	4.16	0.49	4.20	0.50	4.20	0.51	0.180	0.910
ด้านสังคม	4.01	0.66	3.73	0.79	3.63	0.76	3.81	0.78	4.921	0.002*

ด้าน ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อม	4.27	0.46	4.18	0.50	4.19	0.44	4.19	0.49	1.055	0.368
ด้าน เทคโนโลยี	4.35	0.46	4.30	0.47	4.22	0.38	4.32	0.47	0.844	0.470
รวม	4.07	0.35	3.96	0.39	4.01	0.31	4.04	0.24	1.725	0.161

(*P< 0.05)

จากตาราง 4.6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันโดยภาพรวมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านวิธีการหรือสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ดังนั้นย่อมมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้บุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้ตรงกับงานวิจัยการศึกษาทัศนคติของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก้ปัญหาความยากจน: กรณีศึกษารวมการพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยอายุ ไม่ □ มีผลต่อทัศนคติของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก □ ปัญหาความยากจน (ฉานัญญา ศรีสิทธิชัยสกุล, 2550)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันในด้านสังคมต่างกัน ทั้งนี้เพราะด้วยวัยที่ต่างกัน บทบาทภาระหน้าที่ความรับผิดชอบย่อมต่างกัน สภาพหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ต้องเกี่ยวข้องย่อมมีความแตกต่าง จึงมีความคิดอ่านและมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านสังคมแตกต่างกัน ทั้งนี้ปัจจัยด้านอายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนเราแตกต่างกันเป็นในส่วนของบุคลิกภาพ ทัศนคติ การเรียนรู้ การรับรู้ พฤติกรรมแรงจูงใจในการทำงาน รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล (สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2549)

ตารางที่ 4.7 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน
ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ปัจจัย	ระดับการศึกษา				t-value	Sig 2- tailed
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี n=158		ปริญญาตรี หรือสูงกว่า n=242			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านเศรษฐกิจ	4.25	0.47	4.30	0.52	-.909	0.364
ด้านจิตใจ	4.18	0.48	4.20	0.49	-.372	0.710
ด้านสังคม	4.00	0.64	3.78	0.79	2.992	0.003*
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.21	0.46	4.23	0.48	-.573	0.567
ด้านเทคโนโลยี	4.30	0.43	4.33	0.47	-.570	0.569
รวม	4.05	0.32	4.02	0.38	.699	0.485

(*P< 0.05)

หมายเหตุ : จัดกลุ่มระดับการศึกษาจากเดิม 4 กลุ่มเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากกลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยจึงรวมเข้าด้วยกันในชื่อกลุ่มใหม่คือระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

จากตาราง 4.7 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันโดยภาพรวมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนทุกกลุ่มโดยผ่านวิธีการหรือสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ตรงกับงานวิจัยการศึกษาทัศนคติของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก้ปัญหาความยากจน: กรณีศึกษากิจกรรมพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยการศึกษาไม่ □ มีผลต่อทัศนคติของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก □ ปัญหาความยากจน (ฉานัญญา ศรีศิริพิชัยสกุล, 2550)

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันในด้านสังคมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะด้วยสภาพการศึกษาต่างกัน ย่อมมีโอกาสในการมีงาน มีรายได้ แตกต่างกัน

ยอมนำไปสู่การมีสภาพทางสังคมแตกต่างกัน จึงมีความแตกต่างในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในด้านสังคม

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน

ปัจจัย	อาชีพ								F	Sig
	เกษตรกร/ อาชีพอิสระ n=78		ข้าราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ/ พนักงานของรัฐ n=143		พนักงานภาค ธุรกิจเอกชน n=121		ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว n=58			
$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ด้านเศรษฐกิจ	4.29	0.46	4.28	0.52	4.28	0.49	4.26	0.53	0.038	0.990
ด้านจิตใจ	4.20	0.49	4.15	0.51	4.26	0.45	4.16	0.47	1.186	0.315
ด้านสังคม	4.16	0.59	3.52	0.80	4.05	0.64	3.93	0.68	19.619	.000**

ด้าน ทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	4.27	0.51	4.16	0.49	4.23	0.45	4.29	0.42	1.434	0.232
ด้าน เทคโนโลยี	4.38	0.47	4.30	0.51	4.31	0.42	4.31	0.41	0.580	0.629
รวม	4.12	0.36	3.94	0.36	4.08	0.34	4.04	0.33	5.679	.001**

(*P<0.05) (**P< 0.01)

จากตาราง 4.8 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันด้านสังคมและภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายคู่ตามอาชีพ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันโดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่ตามอาชีพ

ปัจจัย	อาชีพ ๖ปี การศึกษา	อาชีพ			
		เกษตรกรและ อาชีพอิสระ	ข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ	พนักงานภาค ธุรกิจเอกชน	ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว
ทัศนคติต่อ การประยุกต์	เกษตรกร และอาชีพ อิสระ	-	0.017552*	0.07228	0.03315

ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน	ข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ พนักงาน ของรัฐ	-0.17552*	-	-0.10324	-0.14237*
	พนักงาน ภาครัฐกิจ เอกชน	0.07228	0.10324	-	-0.03913
	ประกอบ ธุรกิจ ส่วนตัว	-0.03315	0.14237*	0.03913	-

(*P<0.05)

จากตารางที่ 4.9 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่าทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน แตกต่างกัน 2 คู่ คือ คู่แรกระหว่างกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพอิสระ และคู่ที่สองระหว่าง กลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ มีความมั่นคงและรายได้ประจำที่แน่นอนจากการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะทำงานหนักมากน้อยเพียงใด ในทางกลับกันกลุ่มอาชีพเกษตรกร อาชีพอิสระ และกลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ไม่มีความแน่นอนในรายได้และความมั่นคงในอาชีพการที่จะมั่นคงและก้าวหน้าขึ้นอยู่กับความอดทน ความเพียรพยายามของตนในการประกอบอาชีพ ดังนั้นเมื่อบริบทปัจจัยแวดล้อมของกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีความแตกต่างกัน จึงยังผลให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกัน ดังที่ ญัตติพันธุ์ เจริญนันท (2551) อธิบายว่าทัศนคติสะท้อนความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและอยู่รอบ เช่น งาน เพื่อนร่วมงาน เรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม ฯลฯ

ส่วนที่ 5 การทดสอบความแตกต่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สมมติฐาน คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน

ปัจจัย	ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				t-value	Sig
	น้อยถึงปานกลาง		มาก			
	n=144		n=256			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านเศรษฐกิจ	4.14	0.52	4.36	0.47	-4.246	0.000*
ด้านจิตใจ	4.04	0.59	4.25	0.46	-3.787	0.000*
ด้านสังคม	3.96	0.67	3.80	0.78	2.197	0.029*
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.14	0.51	4.25	0.47	-2.151	0.032*
ด้านเทคโนโลยี	4.20	0.59	4.35	0.43	2.639	0.009 *
รวม	4.10	0.45	4.20	0.37	-2.436	0.016 *

(*P<0.05)

หมายเหตุ : จัดกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากเดิม 3 กลุ่ม เป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยมีจำนวนไม่มากจึงรวมกับกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยใช้ชื่อกลุ่มใหม่ คือ ระดับความรู้ความน้อยถึงปานกลาง

จากตาราง 4.10 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันโดยภาพรวมและในรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน จึงเป็นที่สังเกตได้

ว่าบุคคลซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง ย่อมมีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างไปจากบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจหรือมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยกว่า ดังที่ Zimbardo and Leippe (1991) ได้อธิบายว่า ความรู้คือองค์ประกอบของทัศนคติ ดังนั้นหากบุคคลมีความรู้ความเข้าใจที่ต่างกันก็ย่อมส่งผลให้มีทัศนคติที่ต่างกัน นอกจากนี้การศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง เชียงใหม่ กำแพงเพชร แพร่ นครราชสีมา ร้อยเอ็ด นครพนม นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่ ชลบุรี ระยอง และปราจีนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหนึ่งเท่านั้น ขณะที่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างยังมีความแตกต่าง และไม่ไปในทิศทางเดียวกัน จึงย่อมมีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่อย่างไรก็ตามคนไทยเปิดรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเต็มที่ ในการนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และทีมข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2551)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน มีข้อสรุปดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยจะสรุปให้เห็นถึงปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 การทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ส่วนที่ 5 การทดสอบความแตกต่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.50 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 49.50 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมา คือช่วงอายุมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 26.00 และมีอายุเฉลี่ย 33 ปี โดยส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาในระดับปริญญา

ตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 60.50 และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 39.50 มีอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานของรัฐมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมาคือ พนักงานภาคธุรกิจเอกชน ร้อยละ 30.3 อาชีพเกษตรกรและอาชีพอิสระ ร้อยละ 19.5 และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 64.00 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ มาก รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 34.50 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้และเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้ “ความพอประมาณเป็นเรื่องของการกินอยู่อย่างประหยัดไม่ใช่ของหรูหรามีราคาแพง” “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายใส่ใจเฉพาะสภาพแวดล้อมใกล้ตัว” รวมทั้ง “การซื้อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสวนทางกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และ “การเน้นคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวทางปฏิบัติที่ขัดต่อการแสวงหากำไรและการเติบโตขององค์การธุรกิจ”

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ($X = 4.34$ S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ($X = 4.28$ S.D. = 0.50) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($X = 4.22$ S.D. = 0.47) ด้านจิตใจ ($X = 4.19$ S.D. = 0.48) ด้านเทคโนโลยี ($X = 4.03$ S.D. = 0.35) และด้านสังคม ($X = 3.87$ S.D. = 0.74)

ส่วนที่ 4 การทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สมมติฐาน คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ) มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันแตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่าทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน แตกต่างกัน 2 คู่ คือ คู่แรกระหว่างกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพอิสระ และคู่ที่สองระหว่าง กลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว

ส่วนที่ 5 การทดสอบความแตกต่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สมมติฐาน คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันโดยภาพรวมและในรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 64.00 มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามรู้และเข้าใจผิด เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบางประเด็น ผลการวิจัยตรงกับรายงานการศึกษาสภาพปัญหา การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีตัวอย่างบ้านนาเจริญ ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดัง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบางประเด็นในระดับมาก (วีระพล กลั่นตา, 2551) นอกจากนี้ตรงกับงานวิจัยทัศนคติของประชาชนบ้านนาเจริญต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิจัยการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหนึ่ง เท่านั้นยังไม่เข้าใจลึกมาก ขณะที่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างก็ยังคงมีความแตกต่าง และไม่ไปในทิศทางเดียวกัน(มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และทีมข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2551) นอกจากนี้ตรงกับกรวิเคราะห์จุดอ่อนของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาว่าเป็นเรื่องของความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติของประชาชน (ธนากร สังเขป, 2555) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีหลายหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนโดยผ่านวิธีการหรือสื่อต่าง ๆ กันอย่างกว้างขวาง ทำให้ประชาชนรู้จักรวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามบุคคลแต่ละคนต่างมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคลาดเคลื่อนไปจากหลักการ

2. ทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ตรงกับรายงานวิจัยการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด ได้รายงานว่ากลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 65.6 มีความเห็นว่าตนสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ในระดับมาก (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และทีมข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2551) และตรงกับงานวิจัยการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตตามปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง กรณีตัวอย่างบ้านนาเจริญ ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง ที่ได้รายงานไว้ว่า ทักษะคติของประชาชนบ้านนาเจริญต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทักษะคติที่เป็นบวกคือคิดว่ามีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและสามารถที่จะปฏิบัติได้ (วิระพล กลั่นตา, 2551) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งล้วนรัก นับถือ และยอมรับในพระปรีชาสามารถขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงยอมทำให้ประชาชนชาวไทยมีทักษะคติและความรู้สึกที่ดีต่อหลักการที่พระองค์ได้ชี้แนะให้นี้ รวมทั้งมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์ถึงบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งประสบความสำเร็จจากการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยเผยแพร่ไปยังประชาชนไปทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังตรงกับการอธิบายลักษณะทักษะคติว่าเป็นระดับความรู้สึกทางจิตวิทยาเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ถ้าชอบหรือเห็นดีด้วย ก็เรียกว่ามีทักษะคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ถ้าไม่ชอบหรือเห็นว่ามีดีก็จะไม่มีทักษะคติไม่ดี (ณัฐพันธุ์ เจริญนันทน์, 2551; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551)

3. การทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทักษะคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ) มีทักษะคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา มีทักษะคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน ตรงกับงานวิจัยการศึกษาทักษะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก้ปัญหาความยากจน: กรณีศึกษากรมการพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยที่ไม่ □ มีผลต่อทักษะของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ □ การแก้ □ ปัญหาความยากจน ใด □ แก □ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา (ฉานนิภา ศรีสิทธิชัยสกุล, 2550) และตรงกับการวิจัยการศึกษาทักษะของนักศึกษาต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษา: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อทักษะของนักศึกษา (ชูชัย พิทักษ์เมืองแมน, 2553) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่

รับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านวิธีการหรือสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้บุคคลทุกเพศ ทุกวัยทุกระดับการศึกษา ดังนั้นความต่างของเพศ อายุ และการศึกษาจึงไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

แต่อย่างไรก็ตามประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันแตกต่างกัน โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพอิสระ และระหว่างกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพเป็นปัจจัยที่มีความโดดเด่นกว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ ซึ่งทำให้บุคคลมีปัจจัยแวดล้อมและผลต่าง ๆ ที่ได้รับการประกอบอาชีพแตกต่างกันออกไปอย่างชัดเจน เช่น รายได้ สถานะทางสังคม ความเป็นอยู่ของครอบครัว ฯลฯ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ มีความมั่นคงและรายได้ประจำที่แน่นอนจากการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะทำงานหนักมากน้อยเพียงใดในทางกลับกันกลุ่มอาชีพเกษตรกร อาชีพอิสระ และกลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ไม่มีความแน่นอนในรายได้และความมั่นคงในอาชีพการที่จะมั่นคงและก้าวหน้าขึ้นอยู่กับความอดุสาหะ ความเพียรพยายามของตนในการประกอบอาชีพ ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยแวดล้อมของกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีความแตกต่างกัน จึงยังผลให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกัน ดังที่ ฌ็อง-ฌัก กูว์ลาร์ (2551) อธิบายว่าทัศนคติสะท้อนความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและอยู่รอบ เช่น งาน เพื่อนร่วมงาน เรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม ฯลฯ และ Allport (1981) สรุปสาเหตุของการเกิดทัศนคติว่าเกิดจากการเรียนรู้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคล

3. การทดสอบความแตกต่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สมมติฐาน คือ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจต่างกัน ตรงกับงานวิจัยการศึกษาทักษะของนักศึกษาต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตกรณีศึกษา: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตมีเพียงปัจจัย ความรู้ความเข้าใจ (ชูชัย พิทักษ์เมืองแมน, 2553) และตรงกับงานวิจัยการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีตัวอย่างบ้านนาเจริญ ตำบลศรีฐาน อำเภอกุกระดิง ที่รายงานว่าการกลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากและมีทัศนคติที่เป็นบวก (วิระพล กลั่นตา, 2551) นั้นหมายถึงบุคคลซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง ย่อมมีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างไปจากบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยกว่า นอกจากนี้ Zimbardo and Leippe (1991) ได้อธิบายว่า ความรู้คือองค์ประกอบของทัศนคติ ดังนั้นหากบุคคลมีความรู้ความเข้าใจที่ต่างกันก็ย่อมส่งผลให้มีทัศนคติที่ต่างกัน อีกทั้ง ฌ็อง-ฌัก เซอร์นันท (2551) ได้อธิบายถึงทัศนคติในระดับที่มีการพิจารณาของบุคคลว่ามาจากการใช้ภูมิปัญญา ความรู้ที่มี และวิจารณ์ของบุคคล ดังนั้นหากบุคคลมีความรู้ความเข้าใจต่างกัน ก็จะมีทัศนคติในระดับการพิจารณาถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกันไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผลข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามยังมีความรู้ความเข้าใจที่ผิดอยู่ในบางประเด็น ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน ต้องมั่นใจว่าความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับประชาชนนั้นให้ความกระจ่างและเสริมความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้องและตรงกัน

1.2 ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะความรู้ความเข้าใจนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต รวมถึงตลอดถึงประชาชนสามารถนำหลักปรัชญาไปประยุกต์ใช้จริงทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว และชุมชน หากทำได้เช่นนี้ จะก่อให้เกิดพลังแห่งวิถีความพอเพียงของประชาชนที่จะนำมาซึ่งความสุขในการดำเนินชีวิต ความ

เข้มแข็ง ความยั่งยืนทางสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศชาติสืบต่อไป

1.3 การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอาชีพต่างกัน หรือที่มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญานี้ต่างกัน ต้องมีวิธีการหรือรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เพราะจากการศึกษาพบว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอาชีพต่างกัน หรือมีระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันออกไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน ควรสังเคราะห์ว่ามีประเด็นใดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประชาชนยังเข้าใจผิดหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน และนำประเด็นเหล่านั้นมาเผยแพร่ผ่านวิธีการหรือสื่อต่าง ๆ เพื่อเน้นย้ำให้ประชาชนได้รับความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

2.2 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ความเข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน ต้องสานต่อความคิด ขยายผลความรู้และความเข้าใจของประชาชนไปสู่การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จริงและปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจแห่งการพึ่งพาตนเอง ความสมดุล ความเข้มแข็งและมั่นคงของประชาชนซึ่งเป็นฐานล่างของการพัฒนาในระดับต่าง ๆ สู่การพัฒนาภาพรวมใหญ่ คือประเทศชาติ

2.2 หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ความเข้าใจ และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ประชาชน ควรดำเนินการแบบเชื่อมโยงในลักษณะการบูรณาการร่วมกัน โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง มากกว่าแยกส่วนกันทำตามนโยบายของแต่ละต้นสังกัด

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้อย่างครอบคลุมและละเอียดมากขึ้น

3.2 การทำวิจัยซ้ำเดิม เนื่องจากทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและกาลเวลา รวมทั้งสภาพบริบทสังคมเศรษฐกิจซึ่งบุคคลต้องเผชิญนั้นเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3.3 วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะกลุ่มประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตประชากรให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น ประชาชนในภาคใต้ หรือทำในลักษณะการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มจังหวัด ระหว่างภาค ฯลฯ

3.4 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ ดังนั้นควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2550). **สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการปรัชญาเศรษฐกิจ**

พอเพียงกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการทหารสูงสุด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา**

ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา บุญยัง เทียนแก้ว วลัยสุวรรณ และ อุษณกร ทาวะรมย์ (2552). **รายงานวิจัยปรัชญา**

เศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ
วุฒิสภา.

จิตรดาภา (นามแฝง). (2549). **แผ่นดินทองแผ่นดินธรรมตามคำพ่อสอน.** กรุงเทพฯ : มาย เบ๊จคอค.

คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร.(2553). **รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง**

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไขเชิงรุก.

กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

พอเพียง. (2550). **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?.** พิมพ์ครั้งที่ 5. ปทุมธานี : สำนักงาน
พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2554). **เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คณะกรรมการการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียง. (2549). **หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง.**

กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

ชูชัย พัทธภัยเมืองแมน. (2553). **ทัศนะของนักศึกษาต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้**

ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษา: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

พระนคร.(รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ฉานิภา ศรีสิทธิชัยสกุล. (2550). **ทัศนะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**

ไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน : กรณีศึกษากรมการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ :

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,

ณัฐพันธุ์ เขื่อนนันทน์. (2551). **พฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2552). องค์การแห่งความรู้: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 5).

กรุงเทพฯ: รัตนไตร.

ธนากร สังเขป. (2555). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิมิตร ไกรวานิช. (2544). ดัชนีการวัดระดับเศรษฐกิจพึ่งพิงตนเองของชุมชนในประเทศไทย

กรณีศึกษาชุมชนภาคเหนือตอนบน (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ประเวศ วะสี. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจและสังคม.

(พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

ปราโมทย์ ไม้กลัด. (2555). การทรงงานของพ่อในความทรงจำ. กรุงเทพฯ: สมาคมสงเคราะห์สัตว์

ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ปาริย์ ผลประเสริฐ. (2544). วิจัยวิจัยทางธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กำแพงเพชร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการศึกษา, เอกสาร

ประกอบการบรรยายโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

พิชิต ฤทธิ์จำรูญ. (2551). หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:

เฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์

เพ็ญพรรณ ชูติศุทธิ. (2553). การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน

ระดับปริญญาตรี. รมพฤษ, 28(1), 146-166.

ภูมิปัญญาตกกระแสม (นามแฝง). (2551). ทางรอดในภาวะเศรษฐกิจเศรษฐกิจถดถอยโดยใช้หลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และทีมข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2551) ทศนคติของ

ประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด. (ออนไลน์)

เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล: 31 สิงหาคม 2554).

มีบุญ (นามแฝง). (2554). ความสุขของพ่อ. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.

มัทนา อินไชย (2550). การพัฒนาเศรษฐกิจไทยจากกลยุทธ์การพัฒนาแบบไม่สมดุลสู่เศรษฐกิจ

พอเพียง. วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 4(1), 4-18.

- ยุบลวรรณ ตันเชิธรรัตน์. (2551). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดและการนำไปประยุกต์ใช้
เพื่อการพัฒนา. **Executive Journal**, 28(3), 62-66.
- วีระพล กลั่นตา. (2551). การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีตัวอย่างบ้านนาเจริญ ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก
<http://www.gotoknow.org> (วันที่ค้นข้อมูล: 31 สิงหาคม 2554).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญภิตติ และ ธนวรรษ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, (2550). การจัดการและ
พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. (2555). เมื่อก้าวข้ามหนึ่งร้อยเดือนของสถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้: เรา
กำลังจะไปทางไหน? (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th> (วันที่ค้น
ข้อมูล: 27 กรกฎาคม 2555).
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2552). **ทำดีตามรอยพ่อ**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
บริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- สมพร เทพสิทธา. (2550). การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความ
ยากจนและการทุจริต (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: กองทุนอริยมรรค.
- สหทยา พลปัดพี. (2548). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายนงานพัฒนาสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554).
ภาวะสังคมไทยในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). **วิถีชีวิตพอเพียง**. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.
- สุพานิ สฤณภูวณิช. (2549). **พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ:
ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). **หลักธรรม(ทำ) ตามรอยพระยุคลบาท** (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ:
ด้านสุทธาการพิมพ์.
- (2555). **ใต้เบื้องพระยุคลบาท** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. (2549). การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
กับวิสาหกิจชุมชน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุวัฒน์ เทชนัน. (2555). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. (ออนไลน์) เข้าถึงได้

จาก <http://www.gotoknow.org> (วันที่ค้นข้อมูล: 24 เมษายน 2555).

สิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์ และ มนต์รี เกิดมีมูล. (2548). **รายงานการวิจัยการดำเนินชีวิตในระบบ**

เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล.

กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สำนักวิจัย.

สิริอร วิชชาวุธ. (2554). **จิตวิทยาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักข่าวเจ้าพระยา. (2552). **เรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

<http://www.chaoprayanews.com> (วันที่ค้นข้อมูล: 24 เมษายน 2555).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). **ทิศทางแผนพัฒนา**

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

.....(2552). **แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). **จำนวนประชาชนแต่ละจังหวัด**. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

<http://www.nso.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล: 31 สิงหาคม 2554).

อภิชัย พันธเสน. (2552). **ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง** ใน อภิชัย พันธเสน (บรรณาธิการ),

วิเคราะห์นโยบายมหภาคของรัฐในมิติต่าง ๆ จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ. 2540-2549) เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภาษาอังกฤษ

Allport, G. W. (1981) **Personality and social encounter: Selected essays**. Chicago: University of Chicago Press.

Bloom, B. S. (ed.) (1956) **Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goals – Handbook I: Cognitive Domain**. New York: McKay

Conbach, L. J. (1960). **Essentials of psychological testing**. New York: Harper & Row.

Davenport, T. O. (1999). **Human capital: What it is and why people invest in it**. San Francisco, CA: Jossey Bass.

Pfeffer, J. (1978). **Organizational Design**. Arlington Heights, IL: AHM Publishing Corporation.

Rotter, J.B. (1954). **Social learning and clinical psychology**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Yamane, T. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. New York: Harper & Rows.

Zimbardo, P. G. and Leippe, M. (1991). **The Psychology of Attitude Change and Social Influence**. New York: McGraw-Hill.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

**Attitude of the People in the Three Southernmost Provinces towards the Application
of the Sufficiency Economy Philosophy for Life in the Context of the Present Socio-
Economic Situation**

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของ
ประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ผลวิจัย
สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาในรายวิชาเกี่ยวกับ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจทั่วไป

ตอนที่ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง
ของท่านเพียงคำตอบเดียว หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุเต็ม.....ปี

3. ภูมิลำเนา

- () 1. จังหวัดปัตตานี
() 2. จังหวัดยะลา
() 3. จังหวัดนราธิวาส

4. ระดับการศึกษา

- () 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย () 2. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
() 3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า () 4. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

5. อาชีพ

- () 1. เกษตรกร/อาชีพอิสระ () 2. ข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ
() 3. พนักงานภาคธุรกิจเอกชน () 4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว
() 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงคำตอบเดียว

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ความเข้าใจ	
	ใช่	ไม่ใช่
ความพอประมาณ		
1. ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป		
2. ความพอประมาณเป็นเรื่องของการกินอยู่อย่างประหยัด ไม่ใช่ของหรูหรา糜ราคาแพง		
3. การแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองตามอัตภาพ คือหนทางของความพอประมาณ		
4. ความพอประมาณตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
ความมีเหตุผล		
5. ความมีเหตุผลคือ การพิจารณาจากเหตุปัจจัยและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ		
6. ความมีเหตุผลเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น การสะสมความรู้ ประสบการณ์ การวิเคราะห์ตนเองและประมาณสถานการณ์		

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ความเข้าใจ	
	ใช่	ไม่ใช่
7. การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล		
8. เดินตามทางสายกลาง คือการเดินตามทางของเหตุและผล		
การมีภูมิคุ้มกัน 9. การเฝ้าหาความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
10. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ใส่ใจเฉพาะสภาพแวดล้อมใกล้ตัว		
11. การปฏิบัติตัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องรู้จักวางแผนเตรียมตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ		
12. ความสามัคคี คือ ภูมิคุ้มกันที่จะช่วยให้รับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น		
ความรู้ 13. ความรู้ คือ ฐานหลักวิชา รวมถึงต้องนำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ได้		
14. การแสวงหาความรู้ ต้องรอบรู้ และใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง		
15. การปฏิบัติตัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก		
16. การซื้อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ย่อมเป็นการสวนทางกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรม 17. คุณธรรม คือ ความตระหนักในสิ่งดีงามต่างๆ ที่ช่วยกำกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองที่เหมาะสม		

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ความเข้าใจ	
	ใช่	ไม่ใช่
18. การปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา คือคุณธรรมประการหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
19. การเน้นคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางปฏิบัติที่ขัดต่อการแสวงหากำไรและการเติบโตขององค์การธุรกิจ		
20. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ต้องเกิดจากจิตสำนึก มีความศรัทธาเชื่อมั่น เห็นคุณค่า และนำมาปฏิบัติด้วยตนเอง		

ตอนที่ 3 ทศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ทศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
ด้านเศรษฐกิจ					
1. การดำรงชีวิตอย่างพอสมควร พออยู่ พอกินตามฐานะของตนเอง ทำให้อยู่ได้อย่างมีความสุขในสถานะสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบัน					
2. การลดรายจ่ายหรือใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลภายในครอบครัว สามารถทำได้ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน					

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
3. การเพิ่มรายได้ของครอบครัว ยังคงทำได้อย่างแน่นอน ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน					
4. การดำเนินชีวิตในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องวางแผน พร้อมรับความเสี่ยงต่างๆเช่น การ เก็บออม การทำประกันชีวิต ฯลฯ					
ด้านจิตใจ 5. การฝึกตนให้เป็นคนมีความ พอดี ไม่โลภ เป็นเรื่องที่พุดง่าย แต่ทำได้ยาก					
6. การแสวงหาความสุขให้แก่ ตนเองได้ตามอัธยาศัย ยังคงทำได้ ในสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน					
7. การใช้ชีวิตอย่างมีสำนึกใน ความดี คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความเพียร เป็น หลักการที่ใช้ได้จริงและช่วยให้ ชีวิตมีความสุขและประสบ ความสำเร็จ					

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
8. การปฏิบัติตนบนทางสายกลาง ยังคงเป็นหลักการที่ทันสมัยและปฏิบัติได้จริง					
ด้านสังคม 9. ความเอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรีและมีความประนีประนอมเป็นแนวทางที่จะนำมาซึ่งความสามัคคีและความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม					
10. ความอยู่รอดในสังคมปัจจุบัน คือสิ่งสำคัญ ดังนั้นประโยชน์ส่วนตนย่อมมาก่อนประโยชน์ของส่วนรวม					
11. สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ดิ้นรนเพื่อตนเอง จึงเป็นเรื่องยากที่จะมาแสดงความมีน้ำใจ และช่วยเหลือกันอย่างแท้จริง					
12. สังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับเงิน อำนาจ และวัตถุ จึงเป็นเรื่องยากที่จะมาใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย พอมีพอกิน					

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 13. การจัดสรรทรัพยากรมาใช้โดยคำนึงถึง <i>คุณค่า</i> มากกว่า <i>มูลค่า</i> ย่อมช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
14. การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติจะนำไปสู่การบริโภคอย่างยั่งยืน					
15. จิตสำนึกและพฤติกรรมในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม สามารถฝึกและปฏิบัติได้อย่างแน่นอน					
16. เพื่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน จึงเป็นเรื่องยากที่จะลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ					
ด้านเทคโนโลยี 17. เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง					

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
18. การประยุกต์ดัดแปลงอุปกรณ์ เครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยไม่ต้องหาซื้อใหม่หรือ พึ่งเทคโนโลยีราคาแพงเสมอไป ยังคงทำได้จริงในการดำเนินชีวิต ปัจจุบัน					
19. การผสมผสานเทคโนโลยี ทันสมัยกับภูมิปัญญาไทย ที่หลากหลายบนพื้นฐานการใช้ วัตถุดิบในประเทศ จะนำมาสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน					
20. การผสมผสานเทคโนโลยี ทันสมัยกับภูมิปัญญาไทย เป็นไปได้ยาก					

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้เกียรติในการตอบแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร.เวกีน นพนิตย์

ประธานบริหาร The Associates of Thailand

2. รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญภิรมย์

รองคณบดี และอาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิษณุวัช มั่นเศรษฐวิทย์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประวัติผู้วิจัย

1. ผศ.ชมพูนุท ศรีพงษ์

Assistant Professor Dr. Chompunuch Sriphong

ตำแหน่งปัจจุบัน: อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประวัติการศึกษา: วท.บ.(เคมี) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บธ.ม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Ph.D.(Administration) สถาบันการศึกษานานาชาติ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สาขาที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ: บริหารองค์การ

ประสบการณ์งานวิจัย:

- ปัจจัยที่มีอิทธิพลของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการเลือกสถานบริการน้ำมัน
- แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานภาคเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารภาคเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผู้วิจัยร่วม)
- พฤติกรรมการเป็นสมาชิกองค์การที่ดีของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานภาคธุรกิจเอกชนในจังหวัดยะลา
- คุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานภาคธุรกิจเอกชนในจังหวัดยะลา